

Podpora hudební edukace dětí předškolního věku s důrazem na poslech hudby

Barbora Mizerová

Bakalářská práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Barbora Mizerová**

Osobní číslo: **H160527**

Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Učitelství pro mateřské školy**

Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Podpora hudební edukace dětí předškolního věku s důrazem na poslech hudby**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury o hudební edukaci dítěte předškolního věku.

Vymezení terminologie a teoretických východisek o složkách hudební edukace s důrazem na poslech hudby v prostředí mateřské školy.

Zpracování projektu zaměřeného na poslech hudby v mateřské škole.

Ověření projektu ve vybrané mateřské škole.

Zpracování doporučení pro praxi mateřských škol.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- Lišková, M. (2006). *Hudební činnosti pro předškolní vzdělávání*. Praha: Raabe.
- Powell, J. (2010). *How music works, The Science and Psychology of Beautiful Sounds, from Beethoven to the Beatles and Beyond*. New York: Little, Brown and Company.
- Raková, M., Štíplová, L., & Tichá, A. (2016). *Zpíváme a nasloucháme hudbě s nejmenšími (Vydání druhé)*. Praha: Portál.
- Váňová, H. (2014). *Integrace sluchových a vizuálních představ při poslechu hudby*. In H. Hazulková, et al., *Rozvíjíme rozumové schopnosti dětí: dítě a jeho psychika – poznávací schopnosti a funkce (s. 81 – 105)*. Praha: Raabe.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Libuše Jelénková, Ph.D.**
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **10. října 2018**

Termín odevzdání bakalářské práce: **26. dubna 2019**

Ve Zlíně dne 10. října 2018

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 14. 12. 2018

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odřipí-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídá k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce má teoreticko-aplikační charakter a zabývá se poslechem hudby v mateřské škole. V teoretické části jsou vymezena teoretická východiska, která se týkají problematiky poslechu hudby jako součásti hudebních činností v mateřské škole, propojování poslechu hudby s ostatními hudebními činnostmi a jeho významu pro dítě předškolního věku. V praktické části je zpracován hudební projekt zaměřený na práci s poslechem hudby. Jeho realizace probíhala ve vybrané mateřské škole ve Zlínském kraji. Projekt byl následně evaluován a z výsledné evaluace bylo vypracováno doporučení pro praxi mateřských škol.

Klíčová slova: poslech hudby, hudební edukace v mateřské škole

ABSTRACT

The thesis has a theoretical-application character and deals with listening to music in kindergarten. In the theoretical part are defined theoretical basis which deal with the matter of listening to music as a part of musical activities in kindergarten, interconnection of listening to music with other musical activities and its importance for a child in the pre-school age. The practical part elaborates a musical project focusing on work with listening to music. Its implementation was realized in a kindergarten in the Zlín region. The project was subsequently evaluated and a recommendation for kindergarten practice was elaborated from the resulting evaluation.

Keywords: listening to music, music education in kindergarten

Poděkování

Mé poděkování patří zejména paní Mgr. Libuši Jelénkové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, konzultace a také za ochotu a trpělivost, kterou mi věnovala při zpracovávání mé bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala ředitelce a učitelkám mateřské školy za vstřícnost a ochotu, kterou mi věnovaly v průběhu realizace projektu. V neposlední řadě také děkuji rodině a přátelům za trpělivost, pomoc a podporu.

Prohlášení

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ PROBLEMATIKY	12
1.1 HUDEBNÍ EDUKACE	12
1.2 HUDEBNÍ VYJADŘOVACÍ PROSTŘEDKY	12
1.3 POSLECHOVÁ ČINNOST	13
1.4 SPECIFIKA POSLECHOVÝCH ČINNOSTÍ V MATEŘSKÉ ŠKOLE.....	14
2 PRÁCE S POSLECHEM HUDBY V MATEŘSKÉ ŠKOLE	17
2.1 VÝBĚR VHODNÝCH SKLADEB	17
2.1.1 Náročnost skladby	17
2.1.2 Hudební žánry	17
2.1.2.1 Říkadla	18
2.1.2.2 Hudební pohádka	18
2.2 PŘÍPRAVA NA POSLECH.....	19
2.3 ZÁSADY PŘI POSLECHU HUDBY.....	19
2.4 PROPOJENÍ POSLECHOVÝCH ČINNOSTÍ S OSTATNÍMI HUDEBNÍMI ČINNOSTMI.....	20
II PRAKTICKÁ ČÁST	22
3 PROJEKT HUDEBNÍCH AKTIVIT SE ZAMĚŘENÍM NA POSLECH HUDBY	23
3.1 CHARAKTERISTIKA DĚTÍ.....	23
3.2 REALIZACE HUDEBNÍHO PROJEKTU	23
3.2.1 Aktivita 1	25
3.2.2 Aktivita 2.....	27
3.2.3 Aktivita 3.....	29
3.2.4 Aktivita 4.....	31
3.2.5 Aktivita 5.....	33
3.2.6 Aktivita 6.....	35
3.2.7 Aktivita 7.....	36
3.2.8 Aktivita 8.....	38
4 EVALUACE	40
4.1 EVALUACE AKTIVIT V JEDNOTLIVÝCH DNECH	41
4.1.1 1. DEN.....	41
4.1.2 2. DEN.....	43
4.1.3 3. DEN.....	45
4.1.4 4. DEN.....	47
4.1.5 5. DEN.....	51
4.1.6 6. DEN.....	54
4.2 POROVNÁNÍ VLASTNÍ REFLEXE A EVALUACE ŘEDITELKY MATEŘSKÉ ŠKOLY	59
5 DOPORUČENÍ PRO PRAXI	61
ZÁVĚR	63
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	64
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	66

SEZNAM OBRÁZKŮ	67
SEZNAM TABULEK.....	68
SEZNAM PŘÍLOH.....	69

ÚVOD

Téma bakalářské práce týkající se poslechu hudby jsem si vybrala, protože již odmala jsem k hudbě vedena, hraji na několik hudebních nástrojů, ráda zpívám a hudba je tedy mým celoživotním koníčkem. Ve studiu hudby jsem pokračovala na střední škole, kde jsem si znalosti a dovednosti v oblasti hudby a hry na hudební nástroj značně zdokonalila. Téma mé bakalářské práce jsem tedy volila zejména proto, že jsem se sama chtěla v této oblasti zdokonalovat. Díky tomu, že je má bakalářská práce aplikačního charakteru, jsem navíc mohla připravit projekt pro děti předškolního věku, ve kterém jsem všechny své zkušenosti mohla zúročit a nabídnout tak mateřským školám projekt, který bude děti k poslechu hudby motivovat a rozvíjet je v této oblasti.

Práce pojednává o podpoře hudební edukace s důrazem na poslech hudby, v teoretické části se tedy budeme zabývat vymezením základních pojmů problematiky, které nás budou provázet celou bakalářskou prací, tedy i v praktické části a také tím, jak s poslechem hudby v mateřské škole může učitel pracovat. Musíme totiž znát zásady výběru skladeb vhodných pro poslech hudby v mateřské škole a vědět, jak s dětmi při poslechu hudby pracovat.

V praktické části navrhnu hudební projekt s důrazem na poslech hudby určený pro mateřské školy. V praktické části popíšu základní informace o projektu, jeho cíle, charakteristiku dětí a v neposlední řadě podrobně průběh aktivit při realizaci projektu, která proběhla ve vybrané mateřské škole ze Zlínského kraje.

V kapitole evaluace bude podrobně vysvětleno, jak jsem zpracovávala evaluaci pro realizovaný projekt. Evaluace se skládá ze tří částí, a to z mé vlastní reflexe, evaluace ředitelkou školy a hodnocení dětí. Následně pak porovnáám svou vlastní reflexi s ředitelkou mateřské školy a vypracuji z něj doporučení pro praxi.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ PROBLEMATIKY

V úvodu teoretické části mé bakalářské práce bych ráda vymezila základní pojmy, které používám jak v teoretické, tak v praktické části mé bakalářské práce.

1.1 Hudební edukace

Hudební edukace v mateřské škole je poměrně bohatě zastoupena v mateřských školách. Derevjaníková a Dzurilla (2014, s. 4) mluví o hudební edukaci jako o „*společensky organizovaném procesu hudebního rozvoje člověka, zaměřený na zvládnutí určitého hudebního poznání a zkušenosti s hudbou, jejímž cílem v předškolním věku je rozvíjet hudebnost dítěte, tj. elementární hudební schopnosti, zručnosti a návyky, probouzet trvalý a pozitivní vztah k hudbě, umění, k národním a kulturním hodnotám a člověku*“. Z této definice je tedy patrné, že se jedná o velmi důležitou složku aktivit v mateřské škole.¹Hudební činnosti jsou tedy v mateřské škole nezastupitelné a mají tam své opodstatněné místo.

1.2 Hudební vyjadřovací prostředky

Hudba je tvořena z několika základních pilířů: **rytmus, tempo, dynamika, melodie, barva tónů a harmonie**. Mluvíme o nich jako o vyjadřovacích prostředcích hudby. V každé skladbě tedy můžeme vždy vnímat těchto šest vyjadřovacích prostředků hudby. Díky nim nám skladba může napovědět, o čem vypráví (Raková, Štíplová, & Tichá, 2016).

Každá skladba zní jinak a my můžeme skladby mezi sebou navzájem porovnávat prostřednictvím vyjadřovacích prostředků hudby. Abychom ale mohli rozeznávat jednotlivé vyjadřovací prostředky hudby, musíme vědět, co přesně znamenají.

Rytmus je asi jeden z nejvýraznějších vyjadřovacích prostředků hudby. I v dětech často vyvolává nejsilnější emoce a reakce, zejména pohybové, kdy děti často začnou spontánně tančit nebo se do rytmu skladby či písně pohybovat (Raková, Štíplová, & Tichá, 2016). Jednoduše jej definuje Zenkl (2007, s. 35) jako „střídání tónů různých délek“. Synek (2004,

¹ Spojení hudební činnosti volím v teoretické části s ohledem na literaturu, ve které se tento pojem používá. Pro potřeby praktické části používám pojem aktivity, který je terminologicky přesnější. Pojem hudební činnosti je tedy potřeba chápat jako ekvivalent pojmu hudební aktivity.

s. 38) definuje rytmus podobně, a to jako „uspořádání krátkých a dlouhých tónů a pomlk v časové posloupnosti“.

S rytmem úzce souvisí další hudební vyjadřovací prostředek hudby, a to **tempo**. Synek (2004, s. 38) říká, že tempo „vyjadřuje základní časové impulzy, jimiž je skladba realizována“. Hudba tedy díky tempu může být pomalá, rychlá, klidná nebo se také tempo v průběhu skladby nebo písni může měnit, a to tak, že může zrychlovat nebo zpomalovat (Raková, Štíplová, & Tichá, 2016).

Dynamiku definuje Štíplová, Raková, & Tichá (2016, s. 150) jako „intenzitu zvuku a její proměny“. Zenkl (2007, s. 41) definici dynamiky ještě zjednodušuje, říká, že dynamika je „síla (hlasitost) přednesu hudby“. Dynamika opět o skladbě mnohé napoví a prozradí, díky ní si dítě může představit, o čem zrovna skladba vypráví, protože vyvolává v každém z nás určité emoce, které napomáhají s fantazijními představami (Raková, Štíplová, & Tichá, 2016).

Melodie o skladbě napoví možná víc, než bychom čekali. Je tedy pro porozumění poslouchané skladby důležitá. Vrkočová (2005) definuje melodii jako „řadu tónů uspořádaných skladatelem tak, aby vyjadřovaly to, co skladatel chce“. Melodie je právě to, co u písni zpíváme společně s textem nebo si pobrukuje melodie skladeb.

Barva tónu charakterizuje každý hudební nástroj nebo i hlas, protože každý zní jinak a my jej na základě jeho barvy můžeme poznávat (Raková, Štíplová, & Tichá, 2016). Je to tedy další vyjadřovací prostředek hudby, který o skladbě mnohé napovídá. Například je jasné, že jemnou skladbu představující let motýla dokonale vystihují například housle, zato kdyby byla skladba hraná na elektrickou kytaru, její význam by se jistě částečně změnil.

Jednoduchou definici **harmonie** najdeme u Rakové, Štíplové a Tiché (2016, s. 151), které říkají, že „harmonie představuje vztah po sobě následujících akordů, které mohou být libozvučné, nebo nelibozvučné“.

Spojením všech hudebních vyjadřovacích prostředků tak můžeme získat kompletní představu o hudebním díle.

1.3 Poslechová činnost

Hudba nás neodmyslitelně provází každým dnem v našem životě, tedy i v životě dítěte má hudba své místo. Ať už hudbu poslouchat chceme nebo nechceme, obklopuje nás stále, díky tomu ji někdy ani nemusíme vnímat a slouží pouze jako zvuková kulisa. Lišková (2006,

s. 137) o tom mluví jako o „*hudebním smogu*“. Také Raková a Tichá (2007, s. 11) uvádí, že „děti daleko častěji přichází o citlivost sluchu následkem civilizačních vlivů“, díky nimž se ucho neučí poslouchat, ale zvuky, které jej stále obklopují, se snaží spíše vytěsnit a neposlouchat. Cílem při poslechu hudby v mateřské škole je pravý opak, chceme, aby se děti hudbu naučily vnímat a aby jí porozuměly, chceme tedy děti vést k soustředěnému poslechu hudby (Lišková, 2006). O soustředěném poslechu hudby píše také Daniel (2010), který upozorňuje na to, že v poslední době je stále těžší vést děti k soustředěnému poslechu hudby právě proto, že jsou hudbu zvyklé vnímat spíše pasivně, kvůli tomu, že často slouží jenom jako hudební kulisa při různých činnostech.

Důležité je upozornit na to, že každý člověk vnímá při poslechu danou skladbu odlišně. Je potřeba s tím počítat také při poslechových činnostech v mateřské škole. Není dobré děti ovlivňovat našimi subjektivními pocity z poslechu skladby, daleko lepší je nechat je, aby přemýšlely samy, o čem daná skladba může vyprávět a jaké emoce v nich zanechává (Raková, Štíplová, Tichá, 2016). I Powell (2010) poukazuje na vliv hudby na naše emoce a na to, že na každého může ta samá skladba působit mnoha dojmy. Dokonce také říká, že vnímání hudby je tak individuální, že podobné pojmy jako krásná hudba by se vůbec neměly používat, protože to, co někomu přijde jako krásné, jinému nemusí a naopak.

Hudba může také působit na lidskou psychiku. Poslechovými činnostmi v mateřské škole nechceme dosáhnout u dětí pouze soustředěného poslechu a porozumění dané skladbě, ale pomáháme jim také poznávat svět a obohacovat jejich citový život (Lišková, 2006).

1.4 Specifika poslechových činností v mateřské škole

Jako každá činnost, tak i poslech hudby má svá specifika, na která je potřeba brát zřetel při tvoření aktivit pro děti v mateřské škole. Abychom věděli, jak aktivity vytvářet, musíme nejprve vědět, proč bychom je měli do činností v mateřské škole zahrnovat a co je jejich úkolem.

Lišková (2006) uvádí:

„Úkoly poslechu hudby dětí předškolního věku:

1. *Vytvářet kladný vztah k hudbě.*
2. *Rozvíjet schopnost aktivně vnímat hudbu.*
3. *Učit citově prožívat hudbu, vést k soustředění.*
4. *Rozvíjet hudební paměť a představivost, podporovat fantazii.*

5. *Seznamovat s rozličnými hudebními žánry.*
6. *Nahlédnout do chápání světa hudby prostřednictvím hudebně vyjadřovacích prostředků.*
7. *Inspirovat k vlastnímu provozování hudby, tj. hry na hudební nástroj“ (Lišková, 2006, s. 141-142).*

O tom, že je důležité rozvíjet hudební paměť při poslechu hudby, mluví i Zenkl (2017), který doporučuje dětem hrát nebo pouštět zpočátku krátké rytmy nebo melodie, které děti po učitelce opakují. Od krátkých rytmů a melodií postupně můžeme přecházet v rytmy složitější.

Pro tuto aktivitu se nabízí využití Orffových nástrojů nebo jednoduchých rytmických nástrojů vyrobených dětmi, samozřejmě lze rytmus také pouze vytleskávat o dlaně. Pro potřeby mateřské školy většinou postačí rytmické nástroje, pokud by však děti jevíly zájem i o jednoduché melodické hudební nástroje, může učitelka využít například xylofony, metalofony nebo lehce ovladatelné melodické hudební nástroje, jako třeba zobcovou flétnu. S hrou na flétnu děti začínají již v předškolním věku, a tak je její využití při poslechových činnostech příhodné. O zobcové flétně jako o vhodném hudebním nástroji pro práci s poslechem hudby mluví i Jenčková (1996). Pokud učitelka sama využívá při poslechových činnostech hry na flétnu, děti motivuje ke hře na hudební nástroje, zároveň se také učí rozeznávat barvy tónů různých hudebních nástrojů. Poslech hudby tedy napomáhá i při hře na hudební nástroj.

Váňová (2017, s. 21-31) navrhuje, aby učitelka volila aktivity při poslechu hudby, kde se děti budou rozvíjet v těchto oblastech:

A. „Hudební sluch

- a. Rozlišování výšek tónů*
- b. Poznávání vyššího a nižšího tónu*
- c. Rozlišování dynamiky*
- d. Poznávání silnějšího a slabšího tónu*
- e. Rozlišování délky zvuků*
- f. Poznávání delšího a kratšího tónu*
- g. Poznávání barvy (rozlišování hudebních nástrojů a zpěvu)*
- h. Rozlišování výškového průběhu melodie*
- i. Orientace v tónovém prostoru*

B. Tonální cítění

- a. Poznávání neukončené a ukončené melodie*
- b. Poznávání falešných tónů v melodii*
- c. Poznávání durové a mollové melodie*

C. Harmonické cítění

- a. Rozlišení počtu tónů a souzvuku*
- b. Poznávání melodického jednohlasu a melodicko-rytmického dvojhlasu*

D. Hudební paměť

- a. Paměť pro rytmus – rozložení shody a rozdílu v rytmickém úryvku*
- b. Paměť pro melodii – rozlišení shody a rozdílu v melodickém úryvku*
- c. Poznávání známých písní podle melodie „*

A proč je tak důležité, aby děti hudbu vnímaly a nebraly ji jenom jako pasivní složku každodenního života? Myslím si, že základ pro odpověď na tuto otázku jsem našla v knize od Kofroně (2007, s. 7), který říká, že je důležité rozvíjet *hudební vlohy* dítěte, a to nejlépe *aktivním pěstováním hudby*, protože pokud je dítě od malička vedeno k hudbě jakýmkoliv aktivním způsobem, rozvine své hudební vlohy více než dítě, které hudbu vnímá pouze pasivně. Zároveň by se dítě podle něj mělo rozvíjet i v jiných složkách hudební výchovy, než jen v poslechu hudby, důležitý je komplexní rozvoj, je tedy dobré, když dítě navštěvuje pěvecký sbor nebo hraje na hudební nástroj. Hru na hudební nástroj vyzdvihují zejména autoři Ben-Tovim a Boyd (2007), kteří poukazují na její kladný vliv na školní výsledky dětí, kromě toho také povzbuzuje dítě a dodává mu sebedůvěru. Podobnou myšlenkou navazuje Miendlarzewska a Trost (2014), kteří říkají, že dostatečný hudební rozvoj dítěti pomáhá při následném učení a zejména při rozvoji komunikace jak verbální, tak neverbální.

2 PRÁCE S POSLECHEM HUDBY V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Učitelka mateřské školy musí být odbornicí, i RVP PV předpokládá její profesionální přístup a připravenost v oboru. Učitelka musí znát posloupnosti a zásady, jak s dětmi pracovat, aby její práce byla úspěšná. Hudební činnosti, do kterých řadíme také poslech hudby, dítě samozřejmě nerozvíjí pouze v jeho hudebních dovednostech, ale má daleko širší vliv na rozvoj každého dítěte, a to konkrétně na komunikaci, tvořivost, logické myšlení a paměť. Toho by si učitelka měla být vědoma a při tvorbě aktivit na to přihlížet (Lišková, 2006).

Když nahlédneme do RVP PV, tak zjistíme, že o hudebních činnostech jako takových tam moc nenajdeme, ale pokud si pozorně přečteme náplně všech vzdělávacích oblastí, zjistíme, že v každém z nich je hudební výchova zakomponovaná, a to konkrétně i poslech hudby. Do činností v mateřské škole tedy bezesporu patří.

2.1 Výběr vhodných skladeb

2.1.1 Náročnost skladby

Nikdy nesmíme zapomínat na to, že dítě je schopné si představit pouze to, s čím má svou vlastní zkušenost. Je tedy potřeba, aby se skladby týkaly toho, s čím se děti běžně setkávají a mají vlastní zkušenost (Raková, Štíplová, & Tichá, 2016).

Jedním z našich cílů při poslechových činnostech je udržet dětskou pozornost po celou dobu poslechu hudby. Je potřeba, aby zvolené skladby splňovaly určitá kritéria, mezi něž bezesporu patří délka poslechové skladby. Ukázky by měly být krátké. Pokud s poslechem hudby začínáme, měli bychom volit poslechové skladby dlouhé 1 - 2 minuty, později můžeme zařadit ukázky delší, ale doba skladby by neměla překročit hranici tří minut. Důležité je děti správně namotivovat (Lišková, 2006). Stejnou délku poslechových skladeb pro děti předškolního věku doporučují také Raková, Štíplová, & Tichá (2016).

2.1.2 Hudební žánry

Často kladenou otázkou je, zdali máme s dětmi pracovat spíše s moderní nebo vážnou hudbou. Moderní hudba je dětem rozhodně bližší, je aktuální, slychají ji běžně, zatímco s vážnou hudbou se tak často neseťkávají. Je tedy na každé učitelce, s čím a jak bude pracovat. Úkolem učitelky je ale určitě seznámit děti s co největším repertoárem, tzn. s hudbou moderní i vážnou a nejlépe napříč různými žánry. Důležité také je, aby učitelka vybírala

takové poslechové skladby, které jsou dětem blízké námětem a jí samotné se líbí, vyvolávají v ní převážně kladné emoce (Lišková, 2006).

Za první poslechové činnosti pokládáme poslech lidových písní a říkadel. Právě s poslechem zhudebněných říkadel je tedy vhodné začít pracovat. Stejně tak hudební pohádka je vhodný žánr pro děti, který byl přímo určen pro poslech v mateřské škole.

2.1.2.1 Říkadla

Jedná se o literární žánr, jehož skladba je velmi jednoduchá, má jednoduchý a krátký verš, který si děti snadno zapamatují a již ve velmi útlém věku jej opakují. Říkadla je možné melodizovat, dětem jsou pak ještě bližší a snadněji zapamatovatelné. Dělíme je do dvou základních kategorií, a to na lidová říkadla a umělá říkadla, obojí považujeme za základní žánr dětské poezie. Lidová říkadla jsou neodmyslitelně spjata s dětským folklórem a jsou vhodná pro zařazení do hudebních činností v mateřské škole díky svému hudebnímu charakteru (Jenčková, 2017).

Jenčková (2017) navrhuje tyto hudební aktivity při práci s říkadly:

1. *„rytmická deklamace říkadla*
2. *říkadlo a instrumentální hra*
3. *melodizace říkadla*
4. *říkadlo s pohybem*
5. *poslech hudební říkadel*
6. *malovaná říkadla“* (Jenčková, 2017, s. 4-6).

2.1.2.2 Hudební pohádka

Hudební pohádka je specifický hudební žánr, který je jako stvořený pro poslechové činnosti v mateřské škole. Kromě instrumentální hudby je zde zastoupeno také mluvené slovo, které dokresluje děj a pro děti je tak jednodušší se do skladby vcítit. Hudební pohádka nám může tedy připomínat melodram tím, že je hudba doprovázena mluveným slovem (Jenčková, 2014).

Jenčková (2014) říká, že: *„V hudební pohádce dochází k syntéze hudebních a slovesných prostředků obvykle následujícími způsoby:*

1. *Hudba dotváří slovo, umocňuje jeho význam.*
2. *Slovo komentuje hudbu, pomáhá upřesnit její obsah.*

3. *Slovo a hudba se rovnocenně podílejí na rozvíjení dějové linie a na utváření formové struktury.*“ (Jenčková, 2014, s. 4–5).

2.2 Příprava na poslech

Lišková (2016) mluví o přípravné fázi poslechu hudby, kdy do první fáze řadí sluchovou výchovu. Zaměřuje se na rozvoj hudebního sluchu, hudební paměti a vytváření podmínek pro vznik hudebních představ. Vhodné je užívání hudebních sluchových her, díky kterým se děti učí rozlišovat zvuky, hluky, tóny a vedeme je k soustředěnému poslechu. „*Oblíbené jsou například hry, kdy děti rozeznávají různé zvuky, hluky, hlasy jednotlivců, popěvky, rytmické či melodické motivy. Tyto aktivity uskutečňujeme v MŠ pomocí vokálních, instrumentálních, ale i pohybových činností (hra na tělo)*“ (Lišková, 2006, s. 138).

Jak už jsem psala, je vhodné začít se zhudebněnými říkadly. Jejich melodie bývá zpravidla velmi jednoduchá, snadno zapamatovatelná a pro děti lákavá, říkadla jsou navíc krátká, takže děti snadno udrží pozornost (Lišková, 2006).

Do další přípravné fáze nácviku poslechu hudby pak Lišková (2016) řadí poslech a nácvik hudebně-pohybové hry nebo také písňe. Při poslechu a nácviku hudebně-pohybové písňe má učitelka dvě možnosti, jak dětem písň zprostředkovat, a to dětem buď písň zahrát a zazpívat sama, nebo písň pustit z nahrávky. Pro děti je ale daleko lepší, když písň učitelka zazpívá sama. V dnešní době se ale bohužel učitelky daleko častěji uchylují spíše k poslechu reprodukované hudby (Lišková, 2006).

2.3 Zásady při poslechu hudby

Jak jsem již psala v kapitole „Náročnost skladby pro poslech hudby v mateřské škole“, je potřeba, aby byla skladba s námětem, který je dětem blízký, tedy se kterým mají svou vlastní zkušenost, a také by skladba měla být krátká, maximálně do tří minut.

Co ale můžeme udělat dál, abychom poslech hudby dítěti co nejvíce zpříjemnili, a hlavně jej hravou formou přiměli k soustředěnému poslechu hudby? Měli bychom dítě udržovat v aktivitě. Dítě musí mít zadaný nějaký úkol, musí se na něco konkrétního soustředit, ať už je to tanec, chůze do rytmu, tleskání do rytmu nebo hraní na Orffovy nástroje. Důležité je, aby byly úkoly pro dítě splnitelné, aby vycházely z jeho dosavadních zkušeností s poslechem hudby a byly dostatečně propojeny s jeho každodenní realitou, tedy i jeho zkušenostmi (Raková, Štíplová, & Tichá, 2016).

Autoři Šimanovský a Tichá (2013, s. 14) doporučují začít prostřednictvím rozeznávání „kvalit tónů: síly, délky, barvy a výšky“. Zároveň také upozorňují na to, že by ze začátku měly být rozdíly patrné, měly by se tedy vybírat skladby nebo písně s nápaditými kontrasty.

Dětem tak tedy můžeme zadat, aby porovnaly dvě krátké skladby mezi sebou a řekly, jaké jsou mezi nimi rozdíly, dítě tak samo od sebe, aniž bychom jej do něčeho tlačili, začne rozeznávat tempo, rytmus, dynamiku, melodii, barvu tónu a harmonii. Ze začátku lze předpokládat, že se budou děti soustředit jenom na jeden nebo dva vyjadřovací prostředky hudby, ale postupem času, s přibývajícími zkušenostmi budou umět skladbu popsat barvitěji, protože do popisu budou schopny zahrnout více vyjadřovacích prostředků.

Otázkou zůstává především, zdali je lepší dětem pouštět reprodukovanou hudbu, nebo by učitelka měla zařazovat při poslechových aktivitách živou hudbu. Určitě je dobré, když živou a reprodukovanou hudbu učitelka střídá. Může se stát, že učitelka není zdatná ve hře na hudební nástroj, v takovém případě je vhodnější použít spíše reprodukovanou hudbu a využívat příležitostných koncertů například ZUŠ nebo filharmonie. Mé myšlenky potvrzuje Lišková (2006), doplňuje ještě to, že výhodou živé hudby je, že děti mají možnost hudbu nejen slyšet, ale také vidět, jak učitelka, umělec nebo děti ze ZUŠ na hudební nástroj hrají. To vše napomůže k ještě intenzivnějšímu vnímání poslouchané skladby.

2.4 Propojení poslechových činností s ostatními hudebními činnostmi

V této kapitole se budeme věnovat propojování hudebních činností, a to konkrétně propojování poslechových činností s ostatními hudebními činnostmi v mateřské škole. Mezi hudební činnosti v mateřské škole patří **zpěv, poslech hudby, hudebně pohybová činnost a instrumentální činnost**. Je důležité tyto hudební činnosti propojovat a střídat, aby nezůstalo jen u jedné, což uvádí i Lišková (2016, s. 4), která říká, že je nutné uvědomit si, že „je nesprávné omezovat hudební činnosti pouze na zpěv, jak tomu v mateřských školách často bývá“. Poslechové činnosti jsou základem pro další hudební činnosti. Dítě musí melodii slyšet, aby ji následně mohlo samo interpretovat (Lišková, 2006). O stejném problému píše i Váňová (2014), poukazuje na to, že aby dítě vnímalo hudbu komplexně, je potřeba, aby ji prožilo všemi možnými způsoby, tedy i zpěvem, pohybem nebo hrou na jednoduchý nástroj.

Se zpěvem ale poslech hudby souvisí možná více, než bychom předpokládali. Derevjaníková a Dzurilla (2014, s. 18) mluví o zpěvu jako o „nejpřirozenějším lidském uměleckém projevu“ a o hlase, že je to „nejdokonalejší hudební nástroj“. Začít poslechem hudby před zpěvem doporučují autoři Šimanovský a Tichá (2013). Podle nich je důležité začít s poslechem hudby právě proto, aby dítě umělo pak při samotném zpěvu poslouchat samo sebe a umělo tak rozeznat, zdali zpívá čistě, do rytmu, aby dokázalo zpívat nejenom samo, ale i ve skupině a dokázalo poslouchat jak sebe, tak ostatní.

V hudebně pohybové činnosti má poslech hudby také své nesporné zastoupení. Děti musí vnímat při pohybu rytmus a melodii, jinak by se ve skladbě nebo písni neorientovaly. Podle Liškové (2006) je spojení poslechu hudby a pohybu pro děti nejvíce přirozené. Děti se učí pouze základní jednoduché pohybové hry, ve kterých je prostor i na vyjádření jejich pocitu ze skladby. Hudebně pohybové činnosti jsou navíc přirozenou součástí ostatních složek hudební výchovy, tedy kromě poslechu hudby i instrumentálních činností a zpěvu (Lišková, 2006).

Instrumentální činnosti Derevjaníková a Dzurilla (2014) pokládají za velmi zajímavé pro děti předškolního věku. Děti při nich objevují hudební nástroje, zkusí na ně hrát, často se jedná o první pokusy o hru na hudební nástroje. Nejčastější nástroje, se kterými se v mateřských školách setkáváme, jsou Orffovy nástroje. Jedná se o sadu rytmických, melodických a strunných hudebních nástrojů, které jsou lehce ovladatelné. Tuto sadu vytvořil německý pedagog Carl Orff a sepsal k ní také metodiku, jak s nástroji pracovat. Ty se v našich mateřských školách opravdu uchytily tak, že je má snad každá mateřská škola. Při instrumentálních činnostech děti rozvíjí své schopnosti zejména v oblasti rytmiky, dynamiky a barvy tónu. Lišková (2006) vidí význam hry na Orffovy nástroje právě v tom, že jsou lehce ovladatelné, tudíž je můžeme bez problémů zařazovat do činností. Děti tak své hudební dovednosti ve hře na hudební nástroj rozvíjí již od útlého věku. Dokonce upozorňuje i na to, že hrou na hudební nástroje se zabýval a viděl jejich přínos pro rozvoj dítěte již J. A. Komenský ve své knize *Informatorium školy mateřské*.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 PROJEKT HUDEBNÍCH AKTIVIT SE ZAMĚŘENÍM NA POSLECH HUDBY

V praktické části BP představuji projekt, který je zaměřen na poslech hudby v mateřské škole. Projekt je realizovatelný v prostředí mateřské školy, nejlépe pro děti od čtyř do sedmi let. Jeho realizace není omezena časem, mateřská škola jej tedy může využít v rámci několika týdnů, ale v takovém pořadí, jak jsou aktivity v projektu seřazeny. Aktivity jsou voleny od nejjednodušších po složitější, ve kterých už děti musí propojovat poznatky a zkušenosti nabyté v předchozích aktivitách.

Tento projekt se skládá z osmi aktivit, které byly realizovány ve vybrané mateřské škole ve Zlínském kraji. Realizace probíhala během tří týdnů, kdy jsem mateřskou školu navštívila celkem šestkrát. Po čtyři dny byla s dětmi realizována jedna aktivita a po dva dny byly realizovány vždy dvě aktivity, které se daly propojit a navázaly na sebe.

3.1 Charakteristika dětí

Pro ověření projektu byla vybrána třída, kterou navštěvují děti od 4 do 7 let.

Vybranou třídu navštěvuje celkem 24 dětí, které jsou věkově smíšené. Děti nejsou vedeny inovativním způsobem, jedná se o běžnou mateřskou školu. Aktivit se účastnily vždy všechny děti, které byly ten den ve třídě přítomny. Vždy se tedy počet dětí trochu lišil. Jeden den byly spojené dvě třídy dohromady, výstup jsem tedy realizovala s celkovým počtem 27 dětí.

Některé děti zejména ze začátku se mnou nechtěly moc spolupracovat, když jsme se ale s dětmi více seznámili, spolupracovaly již bez problémů. Zejména dvě holčičky, které byly bojácné a hůře komunikovaly kvůli řečové vadě, bylo potřeba poznat, aby mi začaly důvěřovat a respektovat mě. Ostatní děti se mnou navazovaly kontakt bez problémů již v průběhu prvního dne, který jsem v mateřské škole strávila.

3.2 Realizace hudebního projektu

Mateřskou školu jsem navštívila celkem šestkrát. Vždy jsem do mateřské školy přišla již ráno v 7:30 a byla jsem s dětmi celé dopoledne, případně i celý den, když měla odpoledne mateřská škola akci s rodiči, na které jsem také pomáhala a účastnila se jí. Domluvila jsem se s ředitelkou mateřské školy, že budu ve třídě trávit vždy celé dopoledne nebo celý den, abychom se s dětmi co nejvíce poznali a děti tak ke mně měly větší důvěru a lépe se mnou

při aktivitách spolupracovaly. Děti jsem chtěla poznat z toho důvodu, abych mohla co nej-lépe při realizaci činností na děti reagovat, abych je oslovovala jmény, věděla jak pracovat s některými dětmi, které potřebují jiný přístup, dokázala pohotově reagovat, přizpůsobovat aktivity jejich zkušenostem a dovednostem a byla opravdu jako jejich učitelka, kterou respektují a spolupracují s ní.

Byla jsem tedy s dětmi již od 7:30 a pracovala s nimi od té chvíle, kdy jsem do třídy přišla, paní učitelka mi byla nápomocna, ale většinou celý den jsem si děti mohla vést sama, včetně ranních her, stravování a hygieny. Děti díky tomu věděly, že daný den se mohou se vším obrátit na mě, protože s nimi budu pracovat já a ne jejich učitelka.

Tabulka 1 Návrh projektu

		Do tajů písničky			
Cíle projektu		Naučit děti rozlišovat hudební vyjadřovací prostředky. Zapojit děti při hře na vybrané hudební nástroje. Rozvíjet spolupráci dětí při hudebních aktivitách.			
	Název aktivity	Téma	Kompetence	Organizační forma	Metody
Aktivita 1	Rozeznávání barvy tónů Orffových nástrojů	Jak zní Orffovy hudební nástroje?	Dítě dokáže zopakovat na vybraný Orffův nástroj rytmus předvedený učitelkou. Dítě dokáže pojmenovat Orffovy nástroje. Dítě rozezná barvu tónů Orffových nástrojů.	řízená činnost	rozhovor, předvádění, dramatizace
Aktivita 2	Rozeznávání barvy tónů strunných hudebních nástrojů	Jak zní strunné hudební nástroje?	Dítě dokáže pojmenovat strunné hudební nástroje. Dítě rozezná barvu tónů strunných hudebních nástrojů.	řízená činnost	rozhovor, předvádění, dramatizace
Aktivita 3	Hra podporující vnímání dynamiky a tempa	Proč nezní všechny tóny stejně?	Dítě reaguje pohybem na změnu dynamiky skladby. Dítě dokáže vyjádřit dynamiku skladby pomocí padáku, hrou na tělo a malbou.	řízená činnost	rozhovor, předvádění, dramatizace
Aktivita 4	Rozeznávání mollových a durových tónin	Jak zní smutná písnička?	Dítě dokáže podle melodie určit název písničky. Dítě rozpozná a určí rozdíly v tempu písničky.	řízená činnost	rozhovor, předvádění, dramatizace

Aktivita 5	Hra podporující vnímání výšky tónu a tempa	Proč nezní všechny tóny stejně?	Dítě reaguje pohybem na rozdíl výšek tónů hrané písně. Dítě reaguje pohybem na rozdíl v tempu hrané písně.	řízená činnost	rozhovor, předvádění, dramatizace
Aktivita 6	Hra podporující vnímání tempa, rytmu a síly tónu	Proč nezní všechny tóny stejně?	Dítě dokáže seřadit dějové kartičky podle textu písně. Dítě reaguje pohybem na tempo písně. Dítě reaguje pohybem na rytmus písně.	řízená činnost	rozhovor, předvádění, dramatizace
Aktivita 7	Hra podporující vnímání síly tónu, barvy tónu a tempa	Proč nezní všechny tóny stejně?	Dítě pozná hudební nástroj podle barvy tónu. Dítě reaguje pohybem na tempo skladby. Dítě reaguje pohybem na sílu tónu.	řízená činnost	rozhovor, předvádění, dramatizace
Aktivita 8	Rozpoznávání hudebních žánrů	Jak zní různé hudební žánry?	Dítě dokáže slovně vyjádřit rozdílnost písní různých hudebních žánrů. Dítě reaguje pohybem na změnu tempa a rytmu. Dítě projevuje tancem své emoce z hudby.	řízená činnost	rozhovor, předvádění, dramatizace

3.2.1 Aktivita 1

Název aktivity: ROZEZNÁVÁNÍ BARVY TÓNŮ ORFFOVÝCH NÁSTROJŮ

Téma: Jak zní Orffovy nástroje?

Cíle:

- Rozvíjet rytmické cítění.
- Seznámit děti s Orffovými nástroji.
- Seznámit je se zvukem Orffových nástrojů.

Kompetence:

- Dítě dokáže zopakovat na vybraný Orffův nástroj rytmus předvedený učitelkou.
- Dítě dokáže pojmenovat Orffovy nástroje.
- Dítě rozezná barvu tónů Orffových nástrojů.

Pedagogické strategie:

Organizační forma – řízená činnost

Metody – rozhovor, předvádění, dramatizace

Prostředky a pomůcky – Orffovy nástroje (dřívka, triangel, vajíčka, tamburína)

Popis aktivity

Děti jsem poprosila, aby se posadily na koberec do kruhu okolo Orffových nástrojů (dále jen ON), které již byly na koberci nachystané.

Nástroje jsem vybírala podle toho, které z nich děti běžně využívaly v mateřské škole. Záměrně jsem vybírala ty, se kterými děti již mají zkušenost, na které už v mateřské škole hrály a tím pádem znají jejich zvuk.

Poté, co se všechny děti posadily na koberec, jsem se jich zeptala, jestli vědí, co to uprostřed kruhu je. Děti odpovídaly, že jsou to nástroje na hraní, jmenovaly i názvy některých. Doptala jsem se dětí na to, jestli vědí, jak se těm nástrojům říká. Děti jmenovaly různé pojmenování jako „třukací, cinkací,...“, některé opakovaly názvy jednotlivých ON. Jedna dívka ale suverénně řekla, že jsou to Orffovy hudební nástroje. Poprosila jsem ji tedy, aby ještě jednou všem řekla, jak těmto nástrojům říkáme.

Následně jsem děti vybídla k tomu, aby si každý nějaký ON vzal a zkusil si na něj zahrát. S dětmi jsem si domluvila pravidlo, že jakmile zahraji na klavír, přestanou na ON hrát a odloží je zpět doprostřed kruhu. Nechala jsem jim dostatek času na to, aby si děti ON vybraly, pořádně si je prohlédly a zkusily si na něj zahrát a zjistit tak, jaký má zvuk a jaké jsou možnosti hry na něj.

Jakmile jsem zahrála na klavír, děti opravdu zareagovaly tak, jak jsme se dopředu domluvili. Odložily tedy nástroje zpět do středu kruhu a vrátily se zpět na své místo. Tohle jsme zopakovali ještě třikrát, aby mělo každé dítě možnost vyzkoušet hru na všechny ON.

Každý ON jsme si poté zvlášť pojmenovali, předvedli si, jak se na něj hraje a jak zní. Vždy jsem poprosila jedno dítě, aby šlo vzít některý ON a pak jsem se zeptala, jestli někdo ví, jak se daný nástroj nazývá. Vždy děti dokázaly na název přijít samy. Dítě, které nástroj drželo, pak na něj také zahrálo. Ostatní děti poslouchaly, jak nástroj zní. Řekla jsem jim,

že kdo chce, může si zavřít oči, aby vnímal opravdu pouze zvuk nástroje a nic okolo jej nerozptylovalo.

Když jsme si takto popsali, ukázali a poslechli všechny ON, vybídla jsem děti k tomu, aby si zavřely oči. Já jsem pak zahrála na některý z nástrojů a děti měly poznat, který nástroj to je. Několikrát jsem takto vystřídala všechny ON, aby si děti zvuky co nejvíce zapamatovaly a dokázaly je odlišit.

Pak už jsme přešli k samotné hudební hře. Děti si vzaly každý jeden ON a šly si najít místo v herně, kde se posadily na koberec. Vysvětlila jsem jim pravidla hudební hry. Děti seděly zády ke mně, já jsem zahrála na některý ON. Ty děti, které měly stejný nástroj, mi měly odpovědět tím, že na něj zahrály také. Když jsem tedy zahrála na dřívka, měly hrát pouze ty děti, které také měly dřívka, ostatní ne.

Zpočátku jsem chtěla pouze, aby děti poznaly zvuk ON a zahrály na něj, když se jednalo o ten jejich. Když jsem ale viděla, že děti chápou, co mají dělat a zvuky nástrojů poznají, činnost jsem trochu ztížila. Zahrála jsem vždy jednoduchý rytmus na nástroj a děti jej po mně měly zopakovat, zase pouze ty, které daný ON měly.

Děti uklidily nástroje zpět na místa do košíků ke klavíru a posadily se ke stolům, kde proběhlo hodnocení aktivity dětmi pomocí smajlíků a rozhovorů.

3.2.2 Aktivita 2

Název aktivity: ROZEZNÁVÁNÍ BARVY TÓNŮ STRUNNÝCH HUDEBNÍCH NÁSTROJŮ

Téma: Jak zní strunné hudební nástroje?

Cíle:

- Představit strunné hudební nástroje.
- Seznámit se zvukem strunných hudebních nástrojů.

Kompetence:

- Dítě dokáže pojmenovat strunné hudební nástroje.
- Dítě rozezná barvu tónů strunných hudebních nástrojů.

Pedagogické strategie:

Organizační forma – řízená činnost

Metody – rozhovor, předvádění, dramatizace

Prostředky a pomůcky – obrázky strunných hudebních nástrojů A4 (housle, klavír, harfa, cimbál), hudební ukázky, přehrávač, záznamové archy, lepidla, malé obrázky strunných hudebních nástrojů (housle, klavír, harfa, cimbál)

Popis aktivity

Tuto aktivitu jsem volila proto, abych děti připravila na další poslechové hry, které budou následovat. Chtěla jsem je seznámit se zvuky strunných hudebních nástrojů, se kterými se budou setkávat při poslechových skladbách během tohoto projektu.

Když se všechny děti posadily do kruhu na koberec, zeptala jsem se jich, jaké znají hudební nástroje. Děti jmenovaly ty nejznámější, se kterými se setkávají, a to klavír, housle, kontrabas, kytara a flétna.

Uprostřed kruhu již byly nachystané vytisknuté obrázky čtyř strunných hudebních nástrojů, a to konkrétně cimbálu, houslí, harfy a klavíru. Vybidla jsem pokaždé jedno dítě, aby jeden obrázek otočilo a řeklo, jak hudební nástroj nazýváme, pokud jej znalo. Když ne, zeptala jsem se ostatních dětí a vždy někdo věděl. Následně jsem jim pustila hudební nahrávku konkrétního hudebního nástroje, aby si poslechly, jak zní. Když už děti znaly název hudebního nástroje, snažily se předvést pantomimou, jak na něj hrajeme. Nechala jsem na nich, aby si pohyb vymyslely samy. Překvapilo mě, jak kreativní děti byly. Všichni si pak pohyb vyzkoušeli.

Navázala jsem na to hrou, kdy jsem vždy řekla, na který hudební nástroj mají děti jako, pomocí pantomimy, hrát. Vystřídali jsme tak všechny hudební nástroje dvakrát, a poté jsem to dětem ztížila. Neříkala jsem už názvy hudebních nástrojů, ale pouštěla jsem přímo hudební nahrávky. Některé děti zpočátku spíše pokukovaly po ostatních a opakovaly pohyb po nich. Nechala jsem je, aby si zvuky hudebních nástrojů naposlouchaly. Měnila jsem tedy nahrávky vždy zhruba po patnácti sekundách a opakovala každý nástroj několikrát. Nakonec jsem děti poprosila, aby si zavřely oči a zkusily poznávat zvuky hudebních nástrojů a napodobovat hru na ně se zavřenýma očima. Děti tedy nekoukaly na ostatní a musely rozpoznat samy, o který hudební nástroj se jedná. Téměř nikdo se nepletl.

Následně jsem děti rozdělila do 4 skupin, ve dvou byly 4 děti a ve zbylých dvou byly 3 děti. Děti se ve skupinách posadily ke stolu, každá skupina k samostatnému. Na stolech už byl nachystaný záznamový arch, lepidlo a malé obrázky hudebních nástrojů. Dětem jsem vysvětlila, co bude jejich úkolem a jak budou se záznamovým archem pracovat. Bylo v něm celkem 5 sloupců, označených tečkami, do kterých děti lepily obrázky hudebních nástrojů.

Vždy jsem dětem řekla a ukázala, do kterého sloupce budou teď lepit obrázek hudebního nástroje. Pustila jsem jim hudební nahrávku jednoho z hudebních nástrojů a nechala ji znít celou bez přerušení. Děti se ve skupině vždy domluvily, který hudební nástroj to je, našly jej mezi obrázky a do správného sloupce jej nalepily. Chtěla jsem vyzkoušet, jestli děti rozeznají i zvuk dvou hudebních nástrojů znějících najednou. Proto jsem zařadila i jednu hudební nahrávku, kde hrály dva hudební nástroje najednou. Žádná skupina s tím neměla žádný problém a všichni identifikovali oba hudební nástroje. Na závěr jsem vždy pustila krátký úryvek nahrávky a děti řekly, který hudební nástroj to je. Takto si všechny skupiny zkontrolovaly, jestli určily hudební nástroje správně, což se povedlo všem.

Následovalo závěrečné shrnutí a hodnocení dětmi pomocí smajlíků.

3.2.3 Aktivita 3

Název aktivity: HRA PODPORUJICÍ VNÍMÁNÍ DYNAMIKY A TEMPA

Téma: Proč nezní všechny tóny stejně?

Cíle:

- Podporovat vnímání dynamiky.
- Rozvíjet hrubou a jemnou motoriku.

Kompetence:

- Dítě reaguje pohybem na změnu dynamiky skladby.
- Dítě dokáže vyjádřit dynamiku skladby pomocí padáku, hrou na tělo a malbou.

Pedagogické strategie:

Organizační forma – řízená činnost

Metody – rozhovor, předvádění, dramatizace

Prostředky a pomůcky – kartičky s počasím, hudební nahrávky č. 51 a 52 slunce a deště (Raková, Štíplová, & Tichá, 2016), CD přehrávač, padák, obrázky mraku, prstové barvy

Popis aktivity

Všechny děti se posadily do kruhu na koberec. Položila jsem tedy doprostřed kruhu kartičky znázorňující počasí, se kterými děti v mateřské škole pracují. Postupně jsme si zopakovali, co která kartička znamená, a nakonec jsem se jich zeptala, jaké počasí je venku dnes. Ze všech kartiček jsem pak vybrala ty, které znázorňují počasí z nahrávky, se kterou jsme následně pracovali. Zeptala jsem se dětí, jaké počasí tyto kartičky znázorňují.

Řekla jsem dětem, že jim pustím dvě nahrávky, a že jejich úkolem bude zjistit, která nahrávka symbolizuje déšť a která slunce. Pustila jsem tedy obě nahrávky hned po sobě. Některé děti si samy od sebe zavřely oči, aby se do hudby lépe zaposlouchaly. Když dohrála druhá nahrávka, zeptala jsem se jich, co si myslí, že symbolizovala první nahrávka a co druhá. Většina dětí poznala, že první nahrávka znázorňovala slunce a druhá déšť. Zeptala jsem se tedy, podle čeho to poznaly. Děti odpovídaly, že skladba, která znázorňovala déšť, byla rychlejší a že to určitě pršelo. Porovnali jsme tedy skladby mezi sebou, jejich tempo a dynamiku.

Vyšlo to zrovna tak hezky, že ten den od rána pršelo. Děti jsem tedy již v průběhu raních her připravovala na následný poslech. Pozorovali jsme kapky deště, jak se mění intenzita, že neprší pořád stejně, ale chvíli padá jen pár kapek a pak zase déšť zesílí. Mohla jsem tak navázat motivací na skladbu deště. Řekla jsem dětem, že dále budeme pokračovat jenom se skladbou znázorňující déšť, když venku taky prší. Roztáhla jsem padák a nechala děti, aby si u něj každý našel místo. Řekla jsem dětem, že zkusíme teď pomocí padáku znázornit kaluž, do které padají kapky deště přesně tak, jak je to ve skladbě. Pustila jsem tedy skladbu a komentovala jsem, co ve skladbě slyším, děti přizpůsobovaly pohyby padáku skladbě a mému popisu. Po skončení skladby jsem děti pochválila a řekla jsem jim, že teď zkusí znázorňovat padákem kaluž, do níž padají kapky deště, samy bez mé pomoci. Pustila jsem hudební nahrávku a pozorovala jsem děti, jak na ni reagují. Některé děti opravdu prožívaly, co se dělo ve skladbě a snažily se přesně vystihnout intenzitu deště. Jakmile skladba dohrála, děti jsem opět pochválila, protože se jim opravdu dobře povedlo vše vystihnout. Aby si ale ještě víc prožily to, co se ve skladbě odehrává, nechala jsem děti, které chtěly, aby si lehly

pod padák, vždy jen půlka dětí, druhá půlka stála a držela padák, pak se děti vystřídaly. Pustila jsem skladbu a opět jsme ji znázornili pomocí padáku. Děti, které ležely pod padákem tak měly možnost si dynamiku a tempo skladby ještě více prožít.

Děti pak položily padák na zem a přesunuly se do druhé části herny, kde jsem je poprosila, aby si udělaly dvojice a posadily se spolu na zem. Ukázala jsem jim, že si mají sednout tak, aby jeden seděl vepředu a druhý za jeho zády tak, aby na ně pohodlně dosáhl. Ukázala jsem jim, co teď budou ve dvojicích dělat. Měly za úkol představit si, že záda jsou obloha a jejich prsty kapky deště. Pustila jsem dětem skladbu a ony ťukaly na záda toho před sebou tak, že intenzitou znázorňovaly sílu deště. Opět jsem chtěla, aby děti vnímaly dynamiku skladby. Jakmile skladba dohrála, děti se vyměnily a já jsem ji pustila ještě jednou. Pozorovala jsem, jak děti skladbu vnímají.

Následně jsme se přesunuli ke stolům, kde už byly nachystané ubrusy a prstové barvy. Každému dítěti jsem dala papír, na kterém byl vytištěný mrak. Vysvětlila jsem dětem, že si dají na prst barvu a na papír budou prstem „ťupat“, což bude pak vypadat jako kapky deště. Na první papír budou kapky deště prsty „ťupat“ jenom tehdy, když skladba bude znázorňovat pomalý lehký déšť. Pustila jsem nahrávku a nechala děti, aby své pocity vyjádřily na papír pomocí prstových barev. Poté si děti posunuly papír vedle sebe a dostaly další papír, který byl stejný. Skladbu jsem opět pustila a děti měly „ťupat“ jenom tehdy, když skladba bude znázorňovat hustý déšť. Některé děti se nechaly unést nadšením z prstových barev, jiné zase přesně vystihly ve skladbě momenty, které měly.

Na závěr děti opět zhodnotily aktivitu pomocí smajlíků.

3.2.4 Aktivita 4

Název aktivity: ROZEZNÁVÁNÍ MOLLOVÝCH A DUROVÝCH PÍSNÍ

Téma: Jak zní smutná písnička?

Cíle:

- Rozvíjet melodické cítění.
- Rozvíjet vnímání tempa.

Kompetence:

- Dítě dokáže podle melodie určit název písně.
- Dítě rozpozná a určí rozdíly v tempu písně.

Pedagogické strategie:

Organizační forma – řízená činnost

Metody – rozhovor, předvádění, dramatizace

Prostředky a pomůcky – notové záznamy písní „*Koulelo se koulelo*“ (lidová), „*Já do lesa*“ (lidová), „*Spi děťátko, spi*“ (lidová), klavír, flétna

Popis aktivity

Písně, se kterými jsme s dětmi při této aktivitě pracovali, jsem dopředu konzultovala s paní učitelkou. Chtěla jsem totiž, aby děti písně znaly a nebyly pro ně nové. Vybrala jsem tedy tři písně: *Koulelo se koulelo* (molová, 2/4 takt), *Já do lesa* (durová, 3/4 takt), *Spi děťátko, spi* (durová, 2/4 takt, ukolébavka).

Nechala jsem děti, aby se posadily kolem klavíru, kde jsme následně provedli jednoduché dechové a intonační cvičení, aby děti byly připraveny na zpěv. Následně jsem dětem všechny tři písně zahrála a zazpívala na klavír. Vždy jednu po druhé. Zeptala jsem se jich na název a jaká píseň je, jestli je *pomalá / rychlá, veselá / smutná / živá*. Písně jsme porovnávali mezi sebou. Děti správně rozeznaly rozdíly mezi mollovou a durovou písní. Následně jsem zahrála pouze melodie písní bez zpěvu a děti měly poznat, která ze tří písniček to je. Aby děti jenom neseďly, nechala jsem je vymyslet si pohybové ztvárnění, které by vystihovalo píseň, každé dítě si vymyslelo svou dramatizaci. Některé děti pohybu přizpůsobily i náladu písně, tedy i její tonalitu. Já jsem hrála melodie písní na klavír a děti předváděly pohyb, který si k dané písní vymyslely. Kromě hraní na klavír jsem pozorovala, jestli děti na změny písní reagují a jak, zdali reagují i na náladu písně. Když už jsem viděla, že všechny děti identifikují písně správně, vyměnila jsem hru na klavír za hru na flétnu. Děti zpočátku trochu váhaly, ale po chvíli si byly opět všechny jisté.

Písně jsem měnila libovolně po několika taktech podle reakce dětí.

3.2.5 Aktivita 5

Název aktivity: HRA PODPORUJÍCÍ VNÍMÁNÍ VÝŠKY TÓNU A TEMPA

Téma: Proč nezní všechny tóny stejně?

Cíle:

- Rozvíjet tonální cítění.
- Rozvíjet rytmické cítění.
- Rozvíjet hrubou motoriku.

Kompetence:

- Dítě reaguje pohybem na rozdíl výšek tónů hrané písně.
- Dítě reaguje pohybem na rozdíl v tempu hrané písně.

Pedagogické strategie:

Organizační forma – řízená činnost

Metody – rozhovor, předvádění, dramatizace

Prostředky a pomůcky – notový záznam písně „*Já do lesa*“ (lidová), klavír, štetce

Popis aktivity

U aktivity pracuji s lidovou písní „*Já do lesa*“, kterou děti znají. Záměrně jsem vybírala známou píseň. Tato aktivita navázala na předchozí aktivitu č. 4.

Poprosila jsem děti, aby se posadily na zem v prostoru herny. Zahrála a zaspívala jsem první 4 takty písně. Zeptala jsem se dětí, jak se tato píseň jmenuje. To určily s naprostou přesností, jelikož jsme se stejnou písní pracovali v aktivitě č. 4. Vybídla jsem je tedy k tomu, aby si píseň se mnou zaspívaly. Hrála jsem na klavír a děti zpívaly se mnou. Následoval rozhovor o písni, zeptala jsem se dětí, jaká píseň je (rychlá / pomalá, smutná / veselá, živá,...).

Vybídla jsem je pak, aby si lehly na koberec a zavřely oči, že je teď obejdu a toho, koho pohladím štetcem a dám mu jej do dlaně, stane se malířem. Procházela jsem mezi dětmi a každého jsem pohladila štetcem a dala mu jej. Děti se zklidnily a zároveň jsem je namotivovala do další hry.

Jakmile měly všechny děti štětec, řekla jsem jim, že mohou otevřít oči a postavit se. Zeptala jsem se dětí, jestli vědí, co malíř dělá. Hned na začátku jsem jim vysvětlila pravidla hry. Hrála jsem na klavír píseň stále v tónině c dur, ale ve třech různých oktávách (výškách), dětem jsem tedy zahrála vždy píseň v dané oktávě a ukázala jim, kde budou „jako“ malovat štětcem. V hlubokých polohách (velká oktáva) děti malovaly u země v dřepu, když jsem hrála v obvyklé výšce (jednočárkovaná oktáva), děti stály a malovaly uprostřed pomyslného plátna, a když jsem hrála píseň ve vysokých polohách (tříčárkovaná oktáva), postavily se děti na špičky, ruce natahovaly co nejvýš a malovaly v horní části pomyslného plátna. Jakmile všechny děti věděly, co mají dělat, začala jsem hrát na klavír píseň v různých oktávách a pozorovala jsem děti, jestli na změny reagují. Oktávy jsem střídala libovolně po dvou až čtyřech taktech písně.

Když už děti rozeznávaly výšky tónů bez problémů, dohrála jsem píseň a vysvětlila jsem jim, že teď budou rozeznávat tempo písně. Hrála jsem ji v obvyklé výšce, tedy v jednočárkované oktávě, a děti měly rozeznávat tempo. Když jsem hrála pomalu, děti malovaly pomalými tahy. Když jsem hrála rychle, děti malovaly rychlými sekanými tahy. Opět jsem tempo měnila libovolně v průběhu hraní písně.

Když jsem viděla, že už všechny děti reagují bez problémů na změnu tempa, řekla jsem jim, že teď vyzkoušíme spojit obojí dohromady a budou tedy zároveň rozeznávat výšku tónu a tempo písně a přizpůsobovat podle toho malování. Hrála jsem tedy píseň a libovolně jsem střídala výšku tónu a tempo. Některé děti mě překvapily a na změny reagovaly téměř okamžitě. Jiným dětem chvíli trvalo, než si uvědomily změnu a přizpůsobily tomu pohyb, ale většinou byly schopné rozeznat a upravit pohyb u obou kritérií najednou, tedy jak u výšky tónu, tak u tempa hrané písně. Jenom menší děti většinou přizpůsobovaly pohyb pouze jednomu z kritérií.

Děti jsem na závěr činnosti pochválila a poprosila je, aby vrátily štětce do hrníčku. Poté proběhlo závěrečné hodnocení aktivit č. 4 a č. 5 pomocí smajlíků.

3.2.6 Aktivita 6

Název aktivity: HRA PODPORUJÍCÍ VNÍMÁNÍ TEMPA, RYTMU A SÍLY TÓNU

Téma: Proč nezní všechny tóny stejně?

Cíle:

- Pracovat s textem písně.
- Rozvíjet hrubou motoriku.
- Rozvíjet rytmické citění.

Kompetence:

- Dítě dokáže seřadit dějové kartičky podle textu písně.
- Dítě reaguje pohybem na tempo písně.
- Dítě reaguje pohybem na rytmus písně.

Pedagogické strategie:

Organizační forma – řízená činnost

Metody – rozhovor, předvádění, dramatizace

Prostředky a pomůcky – hudební nahrávka *Děvčice „Kuřátko“*, CD přehrávač, rozstříhaný obrázek kuřete, dějové kartičky

Popis aktivity

Děti se posadily do kruhu na koberec. Hned na úvod jsem jim řekla, že jim teď pustím skladbu, která bude představovat nějaké zvíře žijící na statku. Nahrávku jsem pustila a pozorovala děti, jak na ni reagují. Pracovali jsme zatím pouze s instrumentální předehrou písně. Jakmile dohrávala předehra, nahrávku jsem postupně ztišila a zeptala jsem se dětí, jaké zvíře jim to připomínalo.

Neřekla jsem jim, jestli byly jejich odpovědi správné, ale většina dětí řekla, že si myslí, že je to kuře. Děti jsem rozdělila do dvojic a dala jim rozstříhaný obrázek kuřete. Řekla jsem jim, že jim teď nahrávku pustím znovu a ony u toho budou ve dvojici skládat obrázek, ze kterého se dozví, které zvíře předehra písně představuje. Pustila jsem tedy píseň a nechala jsem děti skládat obrázek. Některé dvojice to za jednu předehru nestihly, proto jsem nahrávku

pustila ještě jednou. Když měly všechny děti obrázek poskládaný, zeptala jsem se, jaké zvíře tedy nahrávka symbolizuje. Obrázky pak děti daly zpět do eurofolie a donesly mi je zpět.

Aby děti jenom neseděly, propojila jsem aktivitu pohybem. Děti jsem vybídla k tomu, aby se postavily a daly si dlaně na ramena, aby tím znázornily kuře. Pustila jsem opět předehtu písni a nechala jsem děti, aby se volně pohybovaly po prostoru herny. Všimla jsem si, zdali děti respektovaly a reagovaly na tempo, rytmus a sílu tónu. Většina dětí opravdu už automaticky přizpůsobovala pohyb tempu a rytmu písni.

Jakmile dohrála předehtu, posadili jsme se zpět na koberec. Pustila jsem dětem opět píseň, ale tentokrát už celou, ne pouze předehtu a vybídla jsem je k tomu, aby poslouchaly, o čem se v písni zpívá. Poté, co píseň dohrála, jsem děti vybídla k tomu, aby si sedly zase do dvojic, stejně jako při skládání obrázků a každé dvojici jsem dala kartičky, na kterých byl zobrazen děj písni. Nechala jsem děti, aby si obrázky pořádně prohlédly, řekli jsme si, co na obrázcích je a vysvětlila jsem jim, že jejich úkolem bude seřadit kartičky s obrázky podle toho, jaký je děj v písni. Poté jsem pustila nahrávku písni. Aby si děti mohly zkontrolovat, jestli mají obrázky poskládané správně, pustila jsem nahrávku celé písni ještě jednou. Po celou dobu děti pracovaly ve dvojicích. Společně jsme si pak celý příběh převyprávěli podle toho, jak děti kartičky seřadily.

Na úplný závěr jsem pustila celou skladbu a nechala jsem děti, aby jakkoliv pohybově vyjádřily, jak píseň cítí. Některé děti dělaly kuřátka, jiné tančily samy nebo ve dvojicích. Děti respektovaly tempo a rytmus písni. Poté proběhlo opět hodnocení dětmi pomocí smajlíků.

3.2.7 Aktivita7

Název aktivity: HRA PODPORUJÍCÍ VNÍMÁNÍ SÍLY TÓNU, BARVY TÓNU A TEMPA

Téma: Proč nezní všechny tóny stejně?

Cíle:

- Představit barvu tónů hudebních nástrojů.
- Rozvíjet rytmické cítění.

Kompetence:

- Dítě pozná hudební nástroj podle barvy tónu.
- Dítě reaguje pohybem na tempo skladby.
- Dítě reaguje pohybem na sílu tónu.

Pedagogické strategie:

Organizační forma – řízená činnost

Metody – rozhovor, předvádění, dramatizace

Prostředky a pomůcky – hudební ukázka *Camille Saint-Saëns „Želva“*, CD přehrávač, obrázky mořských zvířat (želva, žralok, velryba, delfín, chobotnice), obrázek mořského dna, obrázky hudebních nástrojů

Popis aktivity

Děti se posadily na koberec do kruhu. Jakmile všechny děti seděly, položila jsem do prostřed kruhu obrázek mořského dna a zeptala jsem se jich, jestli poznají, co na obrázku je. Když mi děti odpověděly, zeptala jsem se, jestli vědí, jaká zvířata v moři žijí. Děti jmenovaly různá zvířata. Poté jsem dala vedle obrázku mořského dna obrázky zvířat, které žijí v moři. Děti je všechny pojmenovaly. Jedno dítě jsem vždy vybědla, aby si jedno zvíře vybralo, umístilo jej někde na obrázek mořského dna a vymyslelo pohyb, kterým jej můžeme znázornit, ten si pak vyzkoušely všechny děti. Kdyby děti nevěděly, jak některá zvířata znázornit, měla jsem připravené tyto varianty pohybů: **želva** – rukama napodobujeme plavecký styl „prsa“ a ohneme se mírně směrem dopředu, tím znázorníme krunýř, **žralok** – ruce předpažíme, dáme je do tvaru šipky a pomalu klapeme zuby, **velryba** – ruce natáhneme do stran, abychom znázornili, že je veliká a nafoukneme tváře, **delfín** – chodíme po třídě a několikrát se otočíme kolem své osy, **chobotnice** – vlníme rukama a pohybujeme se po třídě.

Poté, co si děti vymyslely pohyby pro všechna zvířata, jsem dětem řekla, že jim teď pustím skladbu a jejich úkolem bude poznat, o kterém zvířeti asi skladba je. Děti se posadily zpět na koberec a já jsem pustila skladbu. Po tom, co skladba dozněla, jsem se dětí zeptala, jestli poznaly, které zvíře skladba znázorňovala. Některé děti tipovaly kromě želvy ještě velrybu. Zeptala jsem se jich tedy, podle čeho poznaly, že se jedná o želvu nebo velrybu. Děti odpovídaly, že skladba je pomalá a želva i velryba jsou pomalé, zatímco ostatní zvířata,

kteřé měly na výběr, jsou rychlá. Na jednu otázku, kterou jsem jim chtěla položit, a sice zdali je skladba spíše pomalá nebo rychlá, už mi děti odpověděly, aniž bych se ptala. Zeptala jsem se jich tedy, jestli ve skladbě zněly spíše vysoké nebo hluboké tóny a jestli byly tiché nebo hlasité. Vše děti zodpověděly správně. Skladbu jsem jim pustila ještě jednou a řekla jim, aby se teď zkusily zaměřit na to, jaké hudební nástroje ve skladbě hrají. Po doznění skladby jsem se tedy dětí zeptala, které hudební nástroje ve skladbě hrály. Děti poznaly, že ve skladbě hrál klavír a housle, jedna holčička poznala i kontrabas. Ukázala jsem jim tedy obrázky hudebních nástrojů, které ve skladbě hrály (kontrabas, violoncello, housle a klavír). Děti poznaly z obrázků všechny hudební nástroje až na violoncello, ukázala jsem jim tedy, jak se na něj hraje a jak je hudební nástroj velký.

Poté jsem dětem řekla, že jim skladbu pustím ještě jednou a jejich úkolem bude zvednout ruku tehdy, když si budou myslet, že želva, která pluje po moři, zahlédla něco zajímavého. Pustila jsem skladbu a pozorovala reakce dětí. Většina z nich ten správný moment vystihla.

Na závěr jsem pustila skladbu ještě jednou a děti se měly pohybovat po prostoru herny jako želvy. Děti respektovaly tempo a dynamiku písničky. Na konci opět proběhlo hodnocení dětmi pomocí smajlíků.

3.2.8 Aktivita 8

Název aktivity: ROZPOZNÁVÁNÍ HUDEBNÍCH ŽÁNŘŮ

Téma: Jak zní různé hudební žánry?

Cíle:

- Rozvíjet hudební paměť.
- Rozvíjet hrubou motoriku.
- Podporovat vyjádření emocí.

Kompetence:

- Dítě dokáže slovně vyjádřit rozdílnost písni různých hudebních žánrů.
- Dítě reaguje pohybem na změnu tempa a rytmu.
- Dítě projevuje tancem své emoce z hudby.

Pedagogické strategie:

Organizační forma – řízená činnost

Metody – rozhovor, předvádění, dramatizace

Prostředky a pomůcky – CD přehrávač, hudební ukázky: *W. A. Mozart „Sonáta pro klavír No. 16 c moll“*, „*Vrt' sa dívča*“ (moravská lidová), *D. Elington „Don't mean a think“*, *Ed Sheeran „Perfect“*, *The Rollingstones „Satisfaction“*.

Popis aktivity

Děti jsem nechala posedat si na koberec. Poté jsem se jich zeptala, jestli vědí, co je to taneční parket a co se na něm dělá. Děti mi odpověděly na obě otázky samy, a tak jsem hned přešla k tomu, že bych je dneska ráda na taneční parket pozvala. Děti jsem poprosila, aby se chlapci postavili na jednu stranu koberce a dívky na tu druhou. Vysvětlila jsem jim, že teď budou ve dvojicích tančit na písni a skladby, které jim pustím. Jakmile hudba dohraje, rozdělí se zase zpátky na chlapce a dívky. Tančit mohly děli libovolně, jak chtěly. Vždy jsem vyzvala dívky nebo chlapce, aby si našli někoho, s kým chtějí tancovat. Až všechny děti měly dvojici nebo trojici, pustila jsem danou skladbu.

Během toho, co děti tančily, jsem si všímala, jak děti vnímají daný žánr, tempo písni a rytmus. Po skončení každé písni nebo skladby se děti opět rozdělily a já jsem se jich ptala na to, jaká skladba byla, jestli byla pomalá nebo rychlá, hlasitá nebo tichá, veselá nebo smutná. Nejprve jsem vždy nechala děti říct jejich názor na píseň nebo skladbu a teprve potom jsem se sama doptávala.

Písni a skladby byly záměrně vybrány tak, aby každá píseň byla jiného žánru:

1. Klasická hudba – *Mozart „Sonáta pro klavír No 16 Cmol“*
2. Lidová hudba – „*Vrt' sa dívča*“ (moravská lidová)
3. Jazz – *Duke Elington „Don't mean a think“*
4. Pop – *Ed Sheeran „Perfect“*
5. Rock – *The Rollingstones „Satisfaction“*

Nakonec jsem se dětí zeptala, jaká píseň se jim líbila nejvíce a aktivitu zakončila hodnocením dětmi pomocí smajlíků.

4 EVALUACE

Evaluace projektu sestává z vlastní reflexe, evaluace ředitelkou mateřské školy a hodnocením dětmi. Každá aktivita byla evaluována zvlášť.

Ředitelka mateřské školy byla vždy přítomna ve třídě a prováděla pozorování, ze kterého na závěr sestavila evaluaci každé aktivity zvlášť. Toto hodnocení mi poté poslala. Já jsem v hodnocení rozklíčovala kategorie, které paní ředitelka hodnotila, aby byla evaluace přehlednější a zpracovala evaluaci do tabulky, ve které jsou v první části výňatky z evaluace ředitelky přiřazené ke kategoriím. V druhé části, ve sloučené buňce, je vloženo celé písemné hodnocení daného dne od ředitelky mateřské školy.

Mé vlastní hodnocení pak vycházelo ze stejných kategorií, jako u ředitelky mateřské školy, abych pak mohla co nejlépe evaluaci ředitelky a vlastní reflexi porovnat. Do vlastní reflexe jsem ještě přidala jednu kategorii navíc, a to „Podněty ke zkvalitnění“, kde vždy shrnu, co bych propříště změnila nebo udělala jinak.

Hodnocení dětmi probíhalo po každém výukovém bloku. V mateřské škole jsem byla celkem šestkrát. Ve čtyřech dnech jsem zařadila pouze jednu aktivitu a ve dvou dnech jsem spojila dvě aktivity, které na sebe navazovaly a mohla jsem tudíž v další aktivitě pokračovat, aniž by to děti nějak postřehly. Závěrečných hodnocení mám od dětí tedy šest. Děti měly na výběr ze tří smajlíků, a to usměvavého, neutrálního a zamračeného. Usměvavý smajlík značil to, že se jim aktivita líbila a bavila je. Neutrální smajlík značil to, že se jim něco líbilo a něco zase ne. Zamračený smajlík značil to, že se jim aktivita nelíbila. Po každé aktivitě si děti mohly vzít jednoho smajlíka, toho šly ke stolu vybarvit a pak přišly za mnou a nalepily smajlíka na připravený papír. Tím, že děti smajlíky vybarvovaly, se přirozeně rozdělily a chodily lepit smajlíky postupně, protože někdo měl smajlíka vybarveného hned, někdo byl pečlivý a dal si na vybarvování záležet, tudíž mu to trvalo déle. Měla jsem tak možnost se dětí doptávat na to, co mě zajímalo. Vždy jsem se jich zeptala na to, proč si vybraly tohoto smajlíka. Některé děti odpovídaly stručně, jiné zase popisovaly, co přesně se jim líbilo / nelíbilo. Případně jsem se dětí ještě doptávala na to, co bylo potřeba. S každým dítětem jsem tak vedla alespoň krátký rozhovor, abych se dozvěděla, co se jim na činnostech líbilo nebo nelíbilo a co bych propříště mohla udělat jinak tak, aby byly aktivity propracovanější.

Děti dvakrát hodnotily dvě aktivity najednou, což ony samy nevěděly. V tomto případě jsem z hodnocení dětí vybrala vždy hodnocení týkající se dané aktivity, tudíž je hodnocení dětí rozdělené, i když lepily jednoho smajlíka pro dvě aktivity. Tím, že jsem s dětmi vedla

při lepení smajlíků na papír ještě rozhovor, mohla jsem se dětí zeptat na obě aktivity, tím pádem jsem získala hodnocení obou aktivit.

4.1 Evaluace aktivit v jednotlivých dnech

4.1.1 1. DEN

Tabulka 2 Vlastní reflexe – Aktivita 1

Aktivita 1	Rozeznávání barvy tónů Orffových nástrojů
Vhodnost aktivit	<ul style="list-style-type: none"> + Náročnost aktivity byla vhodně zvolená. + Aktivita byla vhodně zařazena jako první, děti pracovaly pro ně s již známými Orffovými nástroji, tudíž pro ně poslechová hra nebyla příliš těžká a tím pádem motivační pro další aktivity s poslechem hudby.
Pedagogické strategie	<ul style="list-style-type: none"> + Jako organizační forma byla zvolena řízená činnost, která byla pro tuto aktivitu vhodně zvolena. + Metody jsem také vhodně použila. + Dostatek pomůcek.
Zapojení dětí do aktivit	<ul style="list-style-type: none"> + Do aktivity se zapojily všechny děti. + Během celé aktivity jsem děti průběžně motivovala. - Bylo těžké udržet dětskou pozornost při závěrečné hře, kdy děti měly podle sluchu poznat, na který Orffův nástroj hraji a pokud jej měly právě ony, tak na něj měly zahrát. - Některé děti zpočátku nepochopily, co mají dělat a hrály na Orffovy nástroje pokaždé, když jsem na nějaký zahrála já.
Podněty ke zkvalitnění	Orffových nástrojů bylo použito moc, příště bych volila pro začátek klidně pouze dva nebo tři Orffovy nástroje.

Tabulka 3 Evaluace ředitelky mateřské školy – Aktivita 1

Aktivita 1	Rozeznávání barvy tónů Orffových nástrojů
Vhodnost aktivit	+ Studentka měla činnosti promyšlené. + Nabídka byla pestrá a pro děti poutavá.
Pedagogické strategie	+ Studentka si připravila různé stupně obtížnosti. + Dokázala délku činnosti přizpůsobit dětskému zájmu. + Děti zaujala motivace i průběh výuky.
Zapojení dětí do aktivit	+ Postupně se do aktivit zapojily všechny děti. + Dětem se činnosti líbily

Tabulka 4 Hodnocení dětmi – Aktivita 1

<p>Této aktivitě se účastnilo celkem 17 dětí. Při závěrečném hodnocení aktivity zvolilo 14 dětí usměvavého a 3 děti zamračeného smajlíka. Neutrálního smajlíka nezvolilo žádné dítě.</p>
<p>Některé odpovědi dětí na otázku <i>Proč sis vybral/a takového smajlíka?:</i></p>
<p>Usměvavý smajlík</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Libilo se mi, že jsme si mohli vybrat, na co chceme hrát.</i> • <i>Protože mě bavilo, jak jsme na nástroje hráli.</i> • <i>Bavila mě ta hra na konci.</i> • <i>Protože mi to šlo a bavilo mě to.</i>
<p>Zamračený smajlík</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Protože se mi to nechtělo dělat.</i> • <i>Byl tady rámus.</i> • <i>Protože se mi líbil. (Doptala jsem se tedy, jestli to znamená i to, že se mu aktivita nelíbila.) To mě bavilo! Hlavně to, jak jsem hrál na triangl.</i>

4.1.2 2. DEN

Tabulka 5 Vlastní reflexe – Aktivita 2

Aktivita 2	Rozeznávání barvy tónů strunných hudebních nástrojů
Vhodnost aktivit	<ul style="list-style-type: none"> + Aktivita byla vhodně zvolená pro děti dané věkové kategorie. + Děti pracovaly napůl se známými a napůl s novými informacemi, při aktivitě se tak naučily mnoho nového. + Aktivita byla přiměřeně dlouhá.
Pedagogické strategie	<ul style="list-style-type: none"> + Jako organizační forma byla zvolena řízená činnost, která byla pro tuto aktivitu nejvhodnější. + Metody jsem také vhodně použila. + Prostředky a pomůcky byly vhodné a bylo jich dostatek, pro děti byly motivací.
Zapojení dětí do aktivit	<ul style="list-style-type: none"> + Děti pracovaly při jedné části aktivity ve skupinách, učily se tak mezi sebou komunikovat a pomoci si s řešením zadaného úkolu. + Motivace byla provázána celým výstupem, udržovala tak pozornost dětí až do konce.
Podněty ke zkvalitnění	<p>Tím, že jsem pracovala i s hudebními nástroji, které většina dětí nezná, bylo by dobré dětem příště ukázat hudební nástroj ne pouze na obrázku, ale alespoň jim ukázat video, jak se na něj hraje. Děti by si tak jistě lépe dokázaly představit, jak je hudební nástroj velký, jak se na něj hraje. Nejlépe by bylo, kdyby děti mohly nástroj vidět naživo, mohly si jej pořádně prohlédnout, případně si na něj zkusit zahrát.</p>

Tabulka 6 Evaluace ředitelky mateřské školy – Aktivita 2

Aktivita 2	Rozeznávání barvy tónů strunných hudebních nástrojů
Vhodnost aktivit	+ Studentka měla hodinu promyšlenou.
Pedagogické strategie	+ Reagovala na dětské podněty a zájem, také na otázky odpovídala. + Děti chválila, snažila se zapojit i méně průbojně děti.
Podněty ke zkvalitnění	+ Děti si pravidla hry osvojily i s poznáváním zvuků hudebních nástrojů
<p>V této aktivitě měla studentka připravený cíl seznámit děti i s méně známými a běžnými hudebními nástroji. K vizuální představě na obrázcích měla doplněny zvukové nahrávky. Dětem přiblížila zvuk i vizualizaci. K těmto činnostem přiřadila pantomimou ztvárněné hudební nástroje. Dětem dělala nejprve pantomima problémy, nedokázaly u ní mlčet, ale ke konci hodiny si děti pravidla hry osvojily i s poznáváním zvuků hudebních nástrojů. Studentka měla hodinu promyšlenou, rozdělenou na činnosti, na dětské podněty, otázky a zájem odpovídala.</p>	

Tabulka 7 Hodnocení dětmi – Aktivita 2

<p>Této aktivity se účastnilo celkem 14 dětí. Při závěrečném hodnocení aktivity zvolilo 13 dětí usměvavého a 1 dítě neutrálního smajlíka. Zamračeného smajlíka nezvolilo žádné dítě.</p>
<p>Některé odpovědi dětí na otázku <i>Proč sis vybral/a takového smajlíka?:</i></p>
<p>Usměvavý smajlík</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Protože mě bavilo to, jak jsme poslouchali tu muziku. Líbil se mi zvuk harfy.</i> • <i>Všechno mě bavilo. Poznala jsem všechny hudební nástroje.</i> • <i>Bavilo mě, že jsme jako hráli na nástroje a jak jsme na konci lepili obrázky.</i>
<p>Neutrální smajlík</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Protože mě nenechali nalepit obrázek klavíru.</i>

4.1.3 3. DEN

Tabulka 8 Vlastní reflexe – Aktivita 3

Aktivita č. 3	Hra podporující vnímání dynamiky a tempa
Vhodnost aktivit	<ul style="list-style-type: none"> + Aktivita byla vhodně přizpůsobena věku dětí a jejich zkušenostem. + Časově byla o trochu delší, než ostatní, děti ale vše zvládly bez problémů.
Pedagogické strategie	<ul style="list-style-type: none"> + Jako organizační forma byla zvolena řízená činnost, která byla pro tuto aktivitu vhodně zvolena. + Metody jsem také vhodně použila. + Atraktivní prostředky a pomůcky pro děti, které je k činnosti motivovaly. + Skladby, které byly využity, byly krátké s výraznou dynamikou, byly tak vhodné pro začátek poslechu hudby.
Zapojení dětí do aktivit	<ul style="list-style-type: none"> + Děti bez větších problémů udržely pozornost. + Aktivita byla plná různých her, děti tak neustále zkoušely něco nového, zároveň pro ně byly aktivity zajímavé a poutavé s využitím atraktivních pomůcek, které je do her ještě více motivovaly. - Náročné na organizaci. Tím, že se aktivity odehrávaly na různých místech v prostorách třídy MŠ, bylo potřeba vše dobře naplánovat a zorganizovat. - Zdlouhavé mytí rukou po malování pomocí prstových barev.
Podněty ke zkvalitnění	<p>Tuto aktivitu hodnotím jako velice zdařilou. Příště bych pouze děti nechala posedat k více stolům při závěrečné aktivitě, kdy malovaly prstovými barvami. Děti seděly poměrně blízko u sebe, měla jsem pocit, že některé děti by potřebovaly více prostoru kolem sebe.</p>

Tabulka 9 Evaluace ředitelky mateřské školy – Aktivita 3

Aktivita 3	Hra podporující vnímání dynamiky a tempa
Vhodnost aktivit	+ Studentka byla na výuku dobře připravena. + Nahrávky děti poznaly a dobře přiřadily k obrázkům. + Hry s padákem mají děti ve velké oblibě.
Pedagogické strategie	+ Studentka měla vhodnou motivaci a dostatek pomůcek. + Činnosti měla promyšleny a děti velmi vhodně vedla. + Povzbuzovala a chválila.
Zapojení dětí do aktivit	+ Děti pracovaly podle instrukcí a zaujetí jim vydrželo až do závěru.
<p>Studentka v této hodině přiblížila dětem spojení hudby a počasí. Děti měly určit tempo zvukové nahrávky. Děti nahrávky porovnávaly, ztvárňovaly pohybem. Nahrávky děti poznaly a dobře přiřadily k obrázkům. Činnost doplnila studentka o hru s padákem. Děti tuto činnost mají ve velké oblibě, pracovaly podle instrukcí a zaujetí jim vydrželo až do závěru. Studentka byla na výuku dobře připravena, měla vhodnou motivaci a dostatek pomůcek. Činnosti měla promyšleny a děti velmi vhodně vedla a hlavně povzbuzovala a chválila.</p>	

Tabulka 10 Hodnocení dětmi – Aktivita 3

<p>Této aktivity se účastnilo celkem 12 dětí. Při závěrečném hodnocení aktivity zvolilo 10 dětí usměvavého smajlíka, 2 děti neutrálního smajlíka a 1 dítě zamračeného smajlíka.</p> <p>Některé odpovědi dětí na otázku <i>Proč sis vybral/a takového smajlíka?:</i></p> <p>Usměvavý smajlík</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Tak hra s padákem mě strašně bavila.</i> • <i>Protože mě všechno bavilo a všechno mi šlo.</i> • <i>Bavilo mě to malování, hlavně to, jak jsme měli malovat, když přšelo hodně.</i> • <i>Protože mě se mi líbilo to masírování.</i>
--

Neutrální smajlík

- *Protože se mi nelíbilo, že mám prsty špinavé od barvy. (Zeptala jsem se, jestli se mu ještě něco nelíbilo nebo líbilo.) Jinak mě to bavilo, hlavně jak jsme si hráli s tím padákem. Když v té skladbě hodně přšelo, bylo to nejlepší.*

Zamračený smajlík

- *Protože se mi líbí ten smajlík. (Zeptala jsem se tedy, jestli se jí líbilo, co jsme spolu dělali.) Ano, bylo to zábavné. Ten padák byl super, s ním si vždycky ráda hraju.*

4.1.4 4. DEN

Tabulka 11 Vlastní reflexe – Aktivita 4

Aktivita 4	Rozeznávání mollových a durových tónin
Vhodnost aktivit	+ Aktivita byla přizpůsobena zkušenostem dětí. + Písně, se kterými jsme pracovali, byly pro děti známé.
Pedagogické strategie	+ Jako organizační forma byla zvolena řízená činnost, která byla pro tuto aktivitu vhodně zvolena. + Metody jsem také vhodně použila. + Prostředky a pomůcky byly také všechny vhodně zvoleny. + Písně, které jsem využila, jsem dopředu konzultovala s ředitelkou mateřské školy, zdali je děti znají.
Zapojení dětí do aktivit	+ Děti byly do aktivit motivované. + Výměna flétny za klavír pozornost dětí oživila. -Bylo náročné udržet jejich pozornost.
Podněty ke zkvalitnění	Příště bych využila klidně i více písní najednou. Samozřejmě je potřeba počet písní uzpůsobit zkušenostem dětí.

Tabulka 12 Evaluace ředitelky mateřské školy – Aktivita 4

Aktivita 4	Rozeznávání mollových a durových tónin
Vhodnost aktivit	+ Studentka si výběr písní pro tuto činnost se mnou konzultovala, zda je děti znají.
Pedagogické strategie	+ Studentka měla nastavená pravidla a přesný postup při činnostech, se kterým děti seznámila. + Po celou dobu sledovala potřeby a zájem dětí. + Délku činností vhodně přizpůsobovala.
Zapojení dětí do aktivit	+ Doplnila písň o obrázkový materiál a pohyb. + Děti velmi zaujala i záměna klavíru a flétny. + Děti byly pozorné.
<p>Studentka si výběr písní pro tuto činnost se mnou konzultovala, zda je děti znají. Doplnila písň o obrázkový materiál a pohyb. Děti velmi zaujala i záměna klavíru a flétny. Děti byly pozorné. Skladby je bavily, mohly si je ztvárnit pohybem. Na závěr děti hodnotily opět pomocí smajlíků, což se dětem líbilo. Studentka měla nastavená pravidla a přesný postup při činnostech, se kterým děti seznámila. Děti se je postupně v průběhu aktivit naučily respektovat. Na děti reagovala studentka velmi dobře, pohyb jim ukazovala, děti napodobovaly. Po celou dobu sledovala potřeby a zájem dětí, délku činností vhodně přizpůsobovala.</p>	

Tabulka 13 Hodnocení dětmi – Aktivita 4

<p>Této aktivity se účastnilo celkem 17 dětí. Při závěrečném hodnocení aktivity zvolilo 10 dětí usměvavého smajlíka, 2 děti neutrálního smajlíka a 3 děti zamračeného smajlíka.</p> <p>Některé odpovědi dětí na otázku <i>Proč sis vybral/a takového smajlíka?:</i></p> <p>Usměvavý smajlík</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Libilo se mi, že jsme zpívali.</i> • <i>Libilo se mi, že jste hrála na klavír a mohli jsme zpívat.</i> • <i>Protože mě bavilo to vymyšlení pohybu k písničce.</i>
--

Neutrální smajlík

- *Nebavilo mě to poznávání písniček, to mi nejde.*

Zamračený smajlík

- *Protože se mi dneska nechtělo.*
- *Protože mě to nebavilo.*

Tabulka 14 Vlastní reflexe – Aktivita 5

Aktivita 5	Hra podporující vnímání výšky tónu a tempa
Vhodnost aktivit	+ Aktivita byla přizpůsobena zkušenostem dětí. + Jednotlivé hry byly vhodně zvoleny. + Aktivita byla přiměřeně dlouhá, děti při ní neztrácely pozornost.
Pedagogické strategie	+ Jako organizační forma byla zvolena řízená činnost, která byla pro tuto aktivitu vhodně zvolena. + Metody jsem také vhodně použila. + Prostředky a pomůcky byly vhodné a pro děti motivující.
Zapojení dětí do aktivit	+ Děti zaujala motivace pomocí štětců, kdy si hrály na malíře. + Využití štětců při aktivitě bylo vhodné, tím, že je děti měly přímo v ruce, byly do aktivity více motivovány. + Děti udržely pozornost po celou dobu aktivity.
Podněty ke zkvalitnění	Děti při aktivitě pouze jako malovaly štětcem. Příště bych aktivitu přichystala tak, aby mohly malovat doopravdy. Bylo by to náročné na pomůcky a organizaci, ale jistě by to šlo nějak zařídit.

Tabulka 15 Evaluace ředitelky mateřské školy – Aktivita 5

Aktivita 5	Hra podporující vnímání výšky tónu a tempa
Vhodnost aktivit	+ Aktivita byla přizpůsobena zkušenostem dětí.
Pedagogické strategie	+ Studentka má již s dětmi hezký vztah, dokáže předvídat jejich reakce. + Dokáže děti zaujmout, vhodně je vede k dokončení činností, opravuje a hodnotí. + Na aktivity měla dostatek pomůcek, přizpůsobovala se zájmu dětí. + Svůj záměr si v této činnosti splnila.
Zapojení dětí do aktivit	+ Děti činnost znají z Metody dobrého startu. + Do aktivity se děti zapojily, bavila je.

Píseň „Já do lesa nepojedu“ doplnila studentka hrou. Děti při písni malovaly štětcem do tempa. Děti činnost znají z Metody dobrého startu. Do aktivity se děti zapojily, bavila je. Aktivita byla přizpůsobena zkušenostem dětí. Studentka má již s dětmi hezký vztah, osvojila si jejich jména, zvyklosti, vzájemná přátelství, dokáže předvídat jejich reakce. Děti ji vnímají již jako součást kolektivu. Dokáže děti zaujmout, vhodně je vede k dokončení činností, opravuje a hodnotí. Na aktivity měla dostatek pomůcek, přizpůsobovala se zájmu dětí. Svůj záměr si v této činnosti splnila.

Tabulka 16 Hodnocení dětmi – Aktivita 5

Této aktivitě se účastnilo celkem 17 dětí. Při závěrečném hodnocení aktivity zvolilo 10 dětí usměvavého smajlíka, 2 děti neutrálního smajlíka a 3 děti zamračeného smajlíka.

Některé odpovědi dětí na otázku *Proč sis vybral/a takového smajlíka?:*

Usměvavý smajlík

- *Libilo se mi, že jsme zpívali.*
- *Bavila mě ta hra na malíře, pomalovala jsem všechno kolem sebe.*
- *Protože mi to dneska šlo. Maloval jsem vždycky tam, kde jste hrála, jenom jednou jsem se spletl.*

Neutrální smajlík

- *Nebavilo mě to poznávání písniček, to mi nejde. Ale hra na malíře mě bavila.*

Zamračený smajlík

- *Protože se mi dneska nechtělo.*
- *Protože mě to nebavilo.*

4.1.5 5. DEN

Tabulka 17 Vlastní reflexe – Aktivita 6

Aktivita 6	Hra podporující vnímání tempa, rytmu a síly tónu
Vhodnost aktivit	+ Aktivita byla vhodná. + Děti využily zkušenosti získané v předchozích aktivitách projektu.
Pedagogické strategie	+ Jako organizační forma byla zvolena řízená činnost, která byla pro tuto aktivitu vhodně zvolena. + Metody jsem také vhodně použila. + Dostatek prostředků a pomůcek. + Píseň byla vhodně zvolena. Měla výraznou dynamiku.

Zapojení dětí do aktivit	<ul style="list-style-type: none"> + Děti pracovaly jak samostatně, tak ve dvojicích, učili se tak spolu komunikovat a pomáhat si při plnění úkolů. + Nabídka aktivit byla pestrá a poutavá, děti tak byly do aktivit motivované. - Měla jsem špatně nachystané dvě sady dějových kartiček, což děti zbrzdilo při plnění úkolu. Nezkontrolovala jsem si je pozorně před výstupem a děti mě na to upozornily až v průběhu hry. Byly tam prohozené dva obrázky, hned jsem to tedy dětem přehodila a vše pak bylo v pořádku.
Podněty ke zkvalitnění	Lépe si zkontrolovat nachystané pomůcky.

Tabulka 18 Evaluace ředitelky mateřské školy – Aktivita 6

Aktivita 6	Hra podporující vnímání tempa, rytmu a síly tónu
Vhodnost aktivit	<ul style="list-style-type: none"> + Děti uhodly, které zvíře představuje skladba. + Je vždy kvalitně připravena. + Aktivita byla pro děti poutavá.
Pedagogické strategie	<ul style="list-style-type: none"> + Studentka je vstřícná, dětem naslouchá. + Studentka podporovala u dětí vzájemnou spolupráci mezi mladšími a staršími dětmi.
Zapojení dětí do aktivit	+ Děti si zájem udržely až do závěru.
<p>Motivaci si zvolila studentka hudební hádankou. Jako pomůcku k uhádnutí měly děti rozstříhaný obrázek kuřátka, který skládaly při poslechu. Děti uhodly, které zvíře představuje skladba. V další fázi napodobovaly pohybem kuřátka a skládaly ve dvojicích dějovou posloupnost. Studentka podporovala u dětí vzájemnou spolupráci mezi mladšími a staršími dětmi. Procházela mezi skupinkami a dětem pomáhala. Studentka je velmi milá, vstřícná, dětem naslouchá. Je vždy kvalitně připravena. Aktivita byla pro děti poutavá, zájem si udržely až do závěru.</p>	

Tabulka 19 Hodnocení dětmi – Aktivita 6

Této aktivitě se účastnilo celkem 15 dětí. Při závěrečném hodnocení aktivity zvolilo 12 dětí usměvavého smajlíka, 1 dítě neutrálního smajlíka a 2 děti zamračeného smajlíka.

Některé odpovědi dětí na otázku *Proč sis vybral/a takového smajlíka?:*

Usměvavý smajlík

- *Protože se mi to moc líbilo, hlavně to, jak jsme si hráli na kuřata.*
- *Líbilo se mi to puzzle.*
- *Hodně mě bavilo to, jak jsme skládali obrázky podle toho, co se zpívalo v písničce.*
- *Líbila se mi ta písnička, a to co jsme dělali.*

Neutrální smajlík

- *Nepodařilo se nám poskládat ty obrázky podle písničky, bylo to těžké. Bavilo mě ale to, jak jsme si hráli na kuřátka.*

Zamračený smajlík

- *Dneska mi to moc nešlo a nechtělo se mi tancovat.*

4.1.6 6. DEN

Tabulka 20 Vlastní reflexe – Aktivita 7

Aktivita 7	Hra podporující vnímání síly tónu, barvy tónu a tempa
Vhodnost aktivit	<ul style="list-style-type: none"> + Aktivita byla jedna z nejnáročnějších, záměrně jsem ji tedy zařadila až ke konci projektu, kdy děti mohly využít veškeré zkušenosti. + Aktivita byla vhodně zvolená a přizpůsobena zkušenostem dětí.
Pedagogické strategie	<ul style="list-style-type: none"> + Jako organizační forma byla zvolena řízená činnost, která byla pro tuto aktivitu vhodně zvolena. + Metody jsem také vhodně použila. + Dostatek prostředků a pomůcek. + Skladba byla vhodně zvolena. Měla výraznou dynamiku, tempo. Byla tak pro děti dobře čitelná a motivující pro další poslech hudby.
Zapojení dětí do aktivit	<ul style="list-style-type: none"> - Aktivita byla náročná na udržení pozornosti dětí. + Motivace probíhala průběžně, děti tak byly stále motivovány k aktivitě. - Zejména pro některé menší děti byla aktivita trochu delší, jejich pozornost tak ke konci už slábla.
Podněty ke zkvalitnění	<p>Zařadila bych příště ještě více pohybových aktivit. Myslím si, že děti by tak lépe udržely pozornost a i menší děti by byly k aktivitám lépe motivovány.</p>

Tabulka 21 Evaluace ředitelky mateřské školy – Aktivita 7

Aktivita 7	Hra podporující vnímání síly tónu, barvy tónu a tempa
Vhodnost aktivit	<ul style="list-style-type: none"> + Vydařená aktivita. + Studentka nabízela dětem jasné a přiměřeně náročné úkoly.
Pedagogické strategie	<ul style="list-style-type: none"> + Studentka se dětem věnuje individuálně, všímá si reakcí. + Rozvíjela u dětí zájem o činnost.
Zapojení dětí do aktivit	<ul style="list-style-type: none"> + Udržovala motivaci. + Starší děti dokázaly určit tóny, poznaly hudební nástroj. + Mladší děti upoutala spíše výtvarná činnost. + Studentka děti motivovala, udržovala je aktivní.
<p>Vydařená aktivita, motivací bylo výtvarné ztvárnění mořského dna, které následně doplnila pohybem. Studentka se dětem věnuje individuálně, všímá si reakcí, nabízela dětem jasné a přiměřeně náročné úkoly. Rozvíjela u dětí zájem o činnost, udržovala motivaci. Aktivitu prokládala pohybem, poslechem hudební ukázky Želva. Starší děti dokázaly určit tóny, poznaly hudební nástroj. Mladší děti upoutala spíše výtvarná činnost. Studentka děti motivovala, udržovala je aktivní. K pohybu doplnila i dechová cvičení, adresně chválila. Na závěr opět smajlíkové hodnocení.</p>	

Tabulka 22 Hodnocení dětmi – Aktivita 7

Této aktivitě se účastnilo celkem 27 dětí. Při závěrečném hodnocení aktivity zvolilo 22 dětí usměvavého smajlíka a 5 dětí zamračeného smajlíka. Neutrálního smajlíka nezvolilo žádné dítě.

Některé odpovědi dětí na otázku *Proč sis vybral/a takového smajlíka?:*

Usměvavý smajlík

- *Libilo se mi, jak jsme si hráli na želvu.*
- *Bavilo mě, jak jsme měli poznat, o kterém zvířeti ta skladba je. Já jsem to poznal správně.*
- *Libily se mi ty obrázky zvířat, co žijí v moři a taky to, jak jsme jako plavali v moři jako želva.*
- *Protože mě bavilo, jak jsme vymýšleli pohyby ke zvířatům a poslouchali tu hudbu.*

Zamračený smajlík

- *Protože mě to nebavilo. (Odpověď všech, kteří tohoto smajlíka zvolili, byli to 4 chlapci a jedna dívka, kteří se po celou dobu hodnocení smáli a čekali, co jim na to řeknu a jak budu reagovat.)*

Tabulka 23 Vlastní reflexe – Aktivita 8

Aktivita 8	Rozpoznávání hudebních žánrů
Vhodnost aktivit	+ Aktivita byla vhodně zařazena na úplný závěr projektu. Děti využily veškeré zkušenosti, které v průběhu projektu nabyly.
Pedagogické strategie	+ Jako organizační forma byla zvolena řízená činnost, která byla pro tuto aktivitu vhodně zvolena. + Metody jsem také vhodně použila. + Dostatek prostředků a pomůcek. + Písně a skladby, které jsem pro tuto aktivitu vybrala, jsou výrazné rytmicky a dynamikou.

Zapojení dětí do aktivit	<p>- Aktivita byla náročná na udržení pozornosti dětí, tím že děti mohly tančit a pohybovat se v prostoru herny, jak uznaly za vhodné, byla činnost náročná také na organizaci.</p> <p>+ S dětmi jsme si domluvili pravidlo již na začátku aktivity. Děti jej respektovaly, to velmi usnadnilo organizaci.</p> <p>+ Děti tancovaly různě, vnímaly rytmus a tempo písni, reagovaly na něj. Opravdu využily veškeré své zkušenosti, které doteď v průběhu projektu získaly.</p>
Podněty ke zkvalitnění	<p>Příště bych děti nechala, aby si donesly do herny židličky, které by si daly na strany, tak jak stály. Děti by tak měly jasně vyznačené místo, kam se mají vrátit vždy po tom, co píseň nebo skladba dohraje.</p>

Tabulka 24 Evaluace ředitelky mateřské školy – Aktivita 8

Aktivita 8	Rozpoznávání hudebních žánrů
Vhodnost aktivit	<p>+ Bylo vhodné, že studentka tuto aktivitu zařadila až na závěr své praxe, kdy už se s dětmi sblížila a děti ji akceptovaly, protože tento úkol byl jeden z náročnějších na udržení dětské pozornosti.</p>
Pedagogické strategie	<p>+ Studentka musela vždy dětem přiblížit danou skladbu, povídala si s dětmi, ptala se jich.</p>
Zapojení dětí do aktivit	<p>+ Studentka byla připravena, zvládala reakce dětí.</p> <p>+ Dokázala je upoutat, povzbudit, pochválit.</p>
<p>Motivací byl taneční parket, studentka dětem vysvětlila, co je taneční parket, a vybrala pět různých hudebních skladeb. Děti měly dané skladby vyjádřit pohybem. Bylo vhodné, že studentka tuto aktivitu zařadila až na závěr své praxe, kdy už se s dětmi sblížila a děti ji akceptovaly, protože tento úkol byl jeden z náročnějších na udržení dětské pozornosti. Studentka musela vždy dětem přiblížit danou skladbu, povídala si s dětmi, ptala se jich, zda se jim skladby líbily, která nejvíce. Samozřejmě děti nejvíce upoutala lidová píseň</p>	

a rocková skladba. Na závěr praxe si s dětmi vyhodnotila tuto aktivitu pomocí smajlíků. Studentka byla připravena, zvládala reakce dětí, i když má menší praxi. Dokázala je upoutat, povzbudit, pochválit. Jako budoucí paní učitelka bude u dětí velmi oblíbená. Je nápaditá a pečlivá.

Tabulka 25 Hodnocení dětmi – Aktivita 8

Této aktivitě se účastnilo celkem 27 dětí. Při závěrečném hodnocení aktivity zvolilo 22 dětí usměvavého smajlíka a 5 dětí zamračeného smajlíka. Neutrálního smajlíka nezvolilo žádné dítě.

Některé odpovědi dětí na otázku *Proč sis vybral/a takového smajlíka?:*

Usměvavý smajlík

- *Protože se mi líbila ta hudba a to, že jsme mohli tančit, jak jsme chtěli.*
- *Bavilo mě to tančení, nejvíc se mi líbila písnička „Vrť sadívča“, protože ji znám a mohla jsem ji i zpívat. Poznala jsem, že tam hrají housle a cimbál.*
- *Protože jsme tančili, to mě baví, chodím i do kroužku.*

Zamračený smajlík

- *Protože mě to nebavilo. (Odpověď všech, kteří tohoto smajlíka zvolili, byli to 4 chlapci a jedna dívka, kteří se po celou dobu hodnocení smáli a čekali, co jim na to řeknu a jak budu reagovat.)*

4.2 Porovnání vlastní reflexe a evaluace ředitelky mateřské školy

Tabulka 26 Zhodnocení evaluace ředitelkou mateřské školy a vlastní reflexe

Zhodnocení evaluace	Vlastní reflexe	Evaluace od učitelky
+	Pomůcky, které děti motivovaly do činnosti.	Přípravenost pomůcek.
	Připravené aktivity s vhodně zvoleným repertoárem poslechových skladeb.	Činnosti byly promyšlené.
	Vhodná motivace.	Zapojování i méně průbojných dětí.
	Písňe a skladby byly vhodně zvolené pro danou věkovou kategorii.	Využití vhodných písní a skladeb.
	Připravená průběžná motivace, která udržela pozornost dětí v průběhu aktivit.	Rozvíjela u dětí zájem o činnost, udržovala motivaci.
-	Některé činnosti byly pro menší děti náročné na udržení pozornosti.	
	Při poslechu delších instrumentálních skladeb bylo náročné udržet pozornost všech dětí.	

Z porovnání vlastní reflexe a evaluace ředitelky mateřské školy jsem zjistila, že jsme se s paní ředitelkou víceméně shodly, a to zejména v těchto bodech:

- Vhodnost a připravenost pomůcek.
- Využití vhodných skladeb a písni.
- Připravenost aktivit.

Ředitelka mateřské školy neuvedla v evaluaci žádné zápory projektu. Já jsem ve vlastní reflexi byla kritičtější a uvedla jsem některé nedostatky, na které jsem při realizaci projektu narazila.

Podle evaluace ředitelky a vlastní reflexe je patrné, že projekt je hodnocen převážně kladně, celkově tedy byl projekt úspěšný. Těšilo mě, že děti o aktivitách mluvily a vzpomínaly na ně i po ukončení projektu, což mi při dalším setkání paní ředitelka popisovala.

5 DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Pokud bych měla možnost se v budoucnu někdy věnovat dále tomuto projektu, jistě bych jej ráda rozšířila o další aktivity tak, aby byl projekt alespoň půlroční, nejlépe však roční. U dětí byl vidět znatelný posun pouze u těchto osmi aktivit, které projekt zahrnuje. U některých dětí, které na začátku moc nevěděly, co mají dělat a na co se soustředit, byl vidět obzvlášť velký posun během realizování projektu. Při posledních aktivitách se do aktivit pouštěly hned, bez váhání. Myslím si tedy, že pokud by byl projekt rozšířen tak, aby mohl být realizován alespoň jeden půlrok s frekvencí alespoň jedna aktivita týdně, děti by se jistě zlepšily.

Limit tohoto projektu shledávám v tom, že nepředpokládá účast dětí se speciálními požadavky, respektive je určen dětem, které nemají diagnostikovanou jakoukoli formu vady sluchu. Pokud by třídu navštěvovalo dítě se sluchovou vadou, bylo by potřeba upravit projekt tak, aby se i takové dítě mohlo aktivit účastnit. Takovýto případ by jistě vyžadoval individuální přístup.

Projekt je sestavený z aktivit, které začínají od nejjednodušších a postupně přecházejí do složitějších, kde děti musí propojovat zkušenosti získané v průběhu projektu. Je tedy potřeba zajistit to, aby si děti postupně procházely všemi úrovněmi, aby potřebné zkušenosti nabývaly a mohly tak být ve složitějších aktivitách úspěšnější. Také proto by byl dlouhodobější projekt lepším řešením, děti by tak měly dostatek času, a i v případě nemoci by měly možnost pokračovat aktivitami, které navážou na jejich dosaženou úroveň, protože by se předpokládalo, že by se obtížnost aktivit tak rychle nezvyšovala, ale právě naopak by měla spíše pozvolnější vzestup obtížnosti.

Do projektu bych příště zahrнула také aktivity, které nepředpokládají aktivní účast učitelky při všech aktivitách, a bylo by tak tedy možné využití jiných organizačních forem, jako například vzdělávací centra, párové nebo skupinové vyučování.

Při realizaci aktivit je důležité udržet pozornost dětí po celou dobu realizace aktivity, je tedy potřeba, aby učitelka děti k činnosti neustále motivovala. Zejména u menších dětí toto bylo nejtěžší, ale při důkladné přípravě motivace a pomůcek, které napomáhají, se to dalo zvládnout.

Projekt je možné upravit podle potřeb dětí a jejich zkušeností. Pokud je třída dětí abnormálně nadaná nebo nadšená do hudebních aktivit, je možné projekt upravit tak, aby dostatečně rozvíjel a posouval nadané či nadšence dál. Totéž platí i v opačném případě. Nejde o to, udělat z dětí dokonalé posluchače hudby, ale hravou formou a vhodnou motivací je dovést k tomu, aby měly hudbu rády, aby ji rády a se zájmem poslouchaly a aby pro ně nebyla jen pouhou kulisou, které by nevěnovaly vůbec žádnou pozornost.

ZÁVĚR

Bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části, a to na teoretickou část a praktickou část. V teoretické části mé bakalářské práce jsem vymezila základní pojmy problematiky, které bylo nutné definovat pro další potřeby bakalářské práce, protože jsme se s pojmy setkávali v průběhu celé bakalářské práce. Dále jsem popsala význam poslechu hudby pro dítě předškolního věku, zásady pro výběr vhodných skladeb a samotnou práci s poslechem hudby v mateřské škole a také jsem uvedla, jak jsou hudební činnosti propojeny s poslechem hudby. Poukázala jsem tedy na to, že poslech hudby má svou nezastupitelnou roli nejenom v hudebních činnostech, ale i pro dítě samotné nese velký význam.

V praktické části jsem popsala nejprve základní informace o projektu, uvedla jsem jeho cíle, základní charakteristiku dětí a popsala jsem, v jakém časovém období jsem projekt realizovala. Následně jsem podrobně popsala průběh jednotlivých aktivit.

Ve čtvrté kapitole jsem popsala, jak probíhala evaluace a jak jsem ji zpracovávala. Následně jsem popisovala výsledek porovnání své vlastní reflexe s evaluací ředitelky mateřské školy, ze kterého jsem poté vytvořila také doporučení pro praxi.

Díky tomu, že jsem měla možnost pracovat na tomto tématu bakalářské práce, prohloubila jsem si znalosti této problematiky a zjistila jsem, že význam hudby pro dítě předškolního věku je větší, než jsem předpokládala. Poslech hudby je jedním ze základních pilířů hudební edukace. Jsem tedy ráda, že jsem mohla zpracovat projekt, který se poslechem hudby v mateřské škole zabývá, a doufám, že bude pro učitelky nebo učitele mateřských škol inspirací.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Ben-Tovim, A., & Boyd, D. (2007). *Hudební nástroj a naše dítě*. Praha: Portál.
- [2] Daniel, L. (2010). *Metodika hudební výchovy*. Ostrava: Montanex.
- [3] Derevjaniková, A., & Dzurilla, M. (2014). *Hudobná výchova v predprimárnej edukácii*. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum.
- [4] Jenčková, E. (1996). *Zobcová flétna*. Hradec Králové: Tandem.
- [5] Jenčková, E. (2014). *Hudební pohádka*. Hradec Králové: Tandem.
- [6] Jenčková, E. (2017). *Tóny jara*. Hradec Králové: Tandem.
- [7] Kofroň, L. (2007). *Učebnice intonace a rytmu*. Praha: Bärenreiter.
- [8] Lišková, M. (2006). *Hudební činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: Raabe.
- [9] Miendlarzewska, E., A., & Trost, W., J. (Ed.). (2014). *How musical training affects cognitive development: rhythm, reward and other modulating variables*. Dostupné z: <https://doi.org/10.3389/fnins.2013.00279> .
- [10] Powell, J. (2010). *How music works, The Science and Psychology of Beautiful Sounds, from Beethoven to the Beatles and Beyond*. New York: Little, Brown and Company.
- [11] Raková, M., Štíplová, L., & Tichá, A. (2016). *Zpíváme a nasloucháme hudbě s nejmenšími*. Praha: Portál.
- [12] Raková, M., Tichá, A. (2007). *Zpíváme a hraje si s nejmenšími: od narození do 8 let*. Praha: Portál.
- [13] Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (2018). Praha: MSMT. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/39792/> .
- [14] Synek, J. (2004). *Didaktika hudební výchovy I*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- [15] Šimanovský, Z., & Tichá, A. (2013). *Lidové písničky a hry s nimi*. Praha: Portál.
- [16] Váňová, H. (2014). *Integrace sluchových a vizuálních představ při poslechu hudby*. In H. Hazulková, et al., *Rozvíjíme rozumové schopnosti dětí: dítě a jeho psychika – poznávací schopnosti a funkce*. (s. 81–105). Praha: Raabe.
- [17] Váňová, H. (2017). *Sledování hudebních předpokladů předškolního dítěte a možnosti jeho rozvoje*. In M. Kubecová, et al., *Rozvíjíme hudební dovednosti dětí*. (s. 9 – 38). Praha: Raabe.

- [18] Vrkočová, L. (2005). *Slovníček základních hudebních pojmů*. Praha: Ludmila Vrkočová.
- [19] Zenkl, L. (2007). *ABC hudební nauky*. Praha: Bärenreiter.
- [20] Zenkl, L. (2017). *ABC intonace a sluchové analýzy*. Praha: Bärenreiter.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ON Orffovy nástroje

ZUŠ Základní umělecká škola

RVP PV Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Aktivita 1.....	70
Obrázek 2 Hodnocení dětmi – Aktivita 1	70
Obrázek 3 – Aktivita 2.....	70
Obrázek 4 Hodnocení dětmi – Aktivita 2	70
Obrázek 5 – Aktivita 3.....	70
Obrázek 6 – Aktivita 3.....	70
Obrázek 7 – Aktivita 3.....	70
Obrázek 8 Hodnocení dětmi – Aktivita 3	70
Obrázek 9 Notový záznam písně „Já do lesa“	70
Obrázek 10 Notový záznam písně „Spi děťátko, spi“	70
Obrázek 11 Notový záznam písně „Koulelo se, koulelo“	70
Obrázek 12 Hodnocení dětmi – Aktivita 4 a 5	70
Obrázek 13 – Aktivita 6.....	70
Obrázek 14 Hodnocení dětmi – Aktivita 6	70
Obrázek 15 – Aktivita 7.....	70
Obrázek 16 – Aktivita 8.....	70
Obrázek 17 Hodnocení dětmi – Aktivita 7 a 8	70

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Návrh projektu	24
Tabulka 2 Vlastní reflexe – Aktivita 1.....	41
Tabulka 3 Evaluace ředitelky mateřské školy – Aktivita 1	42
Tabulka 4 Hodnocení dětmi – Aktivita 1.....	42
Tabulka 5 Vlastní reflexe – Aktivita 2.....	43
Tabulka 6 Evaluace ředitelky mateřské školy – Aktivita 2	44
Tabulka 7 Hodnocení dětmi – Aktivita 2.....	44
Tabulka 8 Vlastní reflexe – Aktivita 3.....	45
Tabulka 9 Evaluace ředitelky mateřské školy – Aktivita 3	46
Tabulka 10 Hodnocení dětmi – Aktivita 3.....	46
Tabulka 11 Vlastní reflexe – Aktivita 4.....	47
Tabulka 12 Evaluace ředitelky mateřské školy – Aktivita 4	48
Tabulka 13 Hodnocení dětmi – Aktivita 4.....	48
Tabulka 14 Vlastní reflexe – Aktivita 5.....	49
Tabulka 15 Evaluace ředitelky mateřské školy – Aktivita 5	50
Tabulka 16 Hodnocení dětmi – Aktivita 5.....	51
Tabulka 17 Vlastní reflexe – Aktivita 6.....	51
Tabulka 18 Evaluace ředitelky mateřské školy – Aktivita 6	52
Tabulka 19 Hodnocení dětmi – Aktivita 6.....	53
Tabulka 20 Vlastní reflexe – Aktivita 7.....	54
Tabulka 21 Evaluace ředitelky mateřské školy – Aktivita 7	55
Tabulka 22 Hodnocení dětmi – Aktivita 7.....	56
Tabulka 23 Vlastní reflexe – Aktivita 8.....	56
Tabulka 24 Evaluace ředitelky mateřské školy – Aktivita 8	57
Tabulka 25 Hodnocení dětmi – Aktivita 8.....	58
Tabulka 26 Zhodnocení evaluace ředitelkou mateřské školy a vlastní reflexe	59

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: SOUHLAS S PUBLIKOVÁNÍM FOTOGRAFIÍ

Příloha P II: 1. DEN

Příloha P III: 2. DEN

Příloha P IV: 3. DEN

Příloha P V: 4. DEN

Příloha P VI: 5. DEN

Příloha P VII: 6. DEN

PŘÍLOHA P I: SOUHLAS S PUBLIKOVÁNÍM FOTOGRAFIÍ

V 11.4.2019

Mateřská škola zastoupena ředitelkou
uděluje Barboře Mizerové,
souhlas k publikování fotografií dětí z průběhu výstupů z praxe v bakalářské práci.

ředitelka MŠ

PŘÍLOHA P II: 1. DEN

Obrázek 1 – Aktivita 1

Obrázek 2 Hodnocení dětmi – Aktivita 1

PŘÍLOHA P III: 2. DEN

Obrázek 3 – Aktivita 2

Obrázek 4 Hodnocení dětmi – Aktivita 2

PŘÍLOHA P IV: 3. DEN

Obrázek 5 – Aktivita 3

Obrázek 6 – Aktivita 3

Obrázek 7 – Aktivita 3

Obrázek 8 Hodnocení dětmi – Aktivita 3

PŘÍLOHA P V: 4. DEN

Handwritten musical notation for the song "Já do lesa". The title is written in pink at the top. The music is on a single staff in 2/4 time, starting with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The lyrics are written below the notes: "JÁ DO LESA NEPOJE DU JÁ DO LESA NEPŮJDU. KDS BY NĀMĚ HAVNÝ PŘĀSEL ON BY ME VĀK SEKERU."

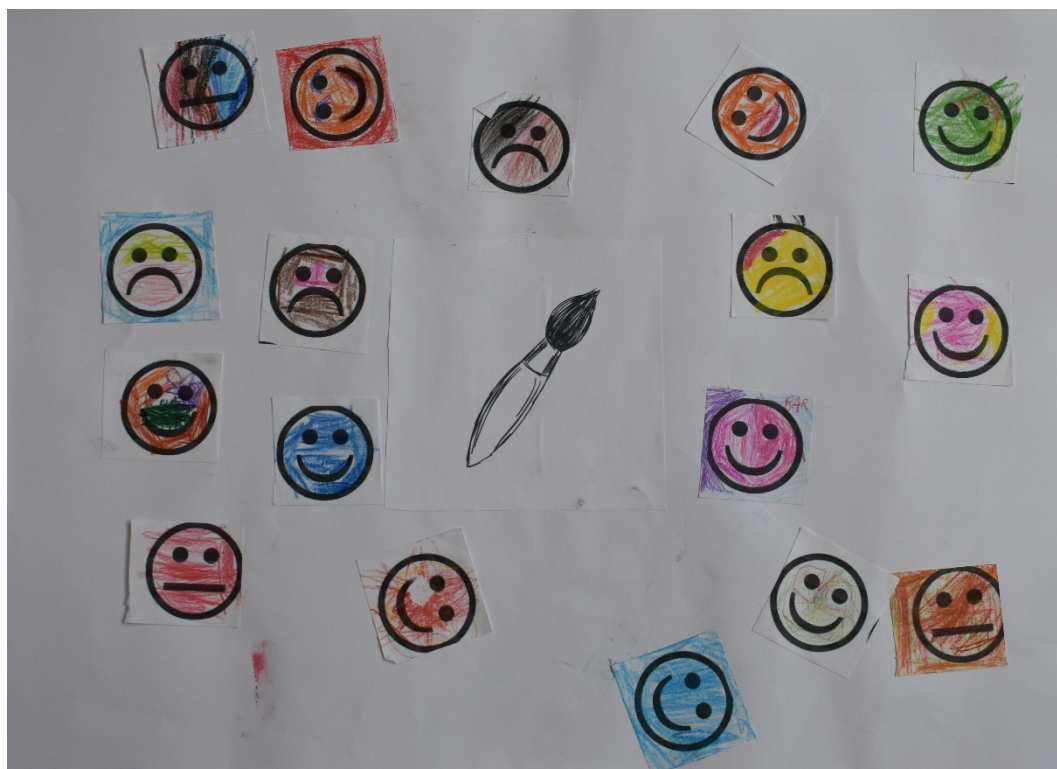
Obrázek 9 Notový záznam písně „Já do lesa“

Handwritten musical notation for the song "Spi děťátko, spi". The title is written in pink at the top. The music is on two staves in 2/4 time, starting with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The lyrics are written below the notes: "SPI DĚŤÁTKO, SPI, ZAVŘI OČKA SVÝ! PĀNBŮH BUDĚ STEBOU SPĀTI ANDELIČCI KOLĚBATI, ZAVŘI OČKA SVÝ!"

Obrázek 10 Notový záznam písně „Spi děťátko, spi“

Handwritten musical notation for the song "Koulelo se, koulelo". The title is written in pink at the top. The music is on a single staff in 2/4 time, starting with a treble clef and a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The lyrics are written below the notes: "KOULELO SE, KOULELO ČERVENÉ JABŮČKO. KOHO TY SE DOSTĀNĚŠ MÁ ZLATÁ ANČIČKO."

Obrázek 11 Notový záznam písně „Koulelo se, koulelo“

Obrázek 12 Hodnocení dětmi – Aktivita 4 a 5

PŘÍLOHA P VI: 5. DEN

Obrázek 13 – Aktivita 6

Obrázek 14 Hodnocení dětmi – Aktivita 6

PŘÍLOHA P VII: 6. DEN

Obrázek 15 – Aktivita 7

Obrázek 16 – Aktivita 8

Obrázek 17 Hodnocení dětmi – Aktivita 7 a 8